

Česká zemědělská univerzita v Praze
Katedra: ochrana lesa a myslivosti

Fakulta lesnická a dřevařská
Akademický rok: **2009/2010**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

pro: **BUDĚJCKÁ – JUNGWIRTHOVÁ Eva**
obor: **DPŘM**

Název tématu: **Historie obory Boubín**

Název tématu v anglickém jazyce: **History of the game reserve Boubín (SW Bohemia, Czech Republic)**

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Historie založení a popis obory
3. Historie chovu jelení zvěře v oboře
4. Současný chov jelení zvěře v oboře
5. Závěr
6. Použitá literatura

Rozsah grafických prací: cca 10 stran

Rozsah průvodní zprávy: cca 30 stran

Seznam odborné literatury:

- Andreska J., Andresková E., 1993: Tisíc let myslivosti. Tina, Vimperk. 443 str.
Kruml F., 1974: Historický průzkum lesů pro lesní závod Boubín (LHC Boubín a Strážný) a pro školní polesí lesnické mistrovské školy ve Vimperku. Závěrečná zpráva ÚHUL ve Zvolenu, pobočka Hluboká nad Vltavou, 145 str.
Wolf R., Chroust M., Kokeš O., Lochman J., 1976: Naše obory. SZN Praha, 249 str.

časopis Myslivost/Stráž myslivosti
časopis Svět myslivosti
časopis Folia Venatoria

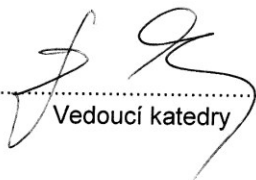
Vedoucí bakalářské práce: Doc. Ing. Jaroslav Červený, CSc.

Konzultant bakalářské práce:

Datum zadání bakalářské práce: 8.2.2010

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská

Historie obory Boubín
History of the game preserve Boubín
(SW Bohemia, Czech republic)

Bakalářská práce

Vedoucí práce: doc. Ing. Jaroslav Červený, CSc.

Autor práce: Eva Budějcká Jungwirthová

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Historie obory Boubín“ vypracovala samostatně a použila jsem pramenů, které cituji a uvádím v použitém seznamu literatury.

V Praze dne:.....

Podpis autora:.....

Poděkování

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce doc. Ing. Jaroslavu Červenému, CSc., za metodické vedení, rady, podklady a cenné připomínky, které mně v průběhu zpracování této práce poskytli.

Mé poděkování patří také zaměstnancům LČR LZ Boubín, jmenovitě zejména Ing. Pavlovi Kubovi-hlavní inženýr LZ Boubín, Ing. Jaromíru Kříhovi-současný ředitel LZ Boubín, za poskytnutí cenných materiálů a informací, a dále ing. Jirkovskému za provedení oborou a za doplňující informace.

Dále děkuji svému dědovi, lesníkovi Aloisu Kramlovi, který u mne v době mého dětství rozvíjel vztah k šumavské přírodě a zvěři v ní žijící, a své rodině, za podporu a trpělivost při zpracovávání této práce.

Abstrakt

Předmětem této bakalářské práce je obora Boubín. Je zde popsán její dlouholetý historický vývoj, včetně vlastnických práv a přírodního prostředí Boubínského komplexu. Pozornost je věnována s tím souvisejícímu vývoji původní jelení populace přes introdukci až k posouzení současných exteriérových a fyzických dispozic na základě vyhodnocení dle kritérií jakými jsou: hmotnost zvěře, bodové hodnoty trofejí a její zdravotní stav.

Klíčová slova: obornictví, historie, jelení zvěř

HISTORY OF THE GAME PRESERVE BOUBÍN

Abstract:

The main subject of this diploma work is a preserve - Boubín. The main focus is laid on the description of its historical development, including proprietary rights and the natural environment of the Boubín complex. The attention is paid to coherent development of the original deer population through introduction towards the examination of current outdoor and physical dispositions which are based on following criteria: animal weight, its health condition and hunting trophy points.

Keywords: the theory of preserves, history, derr

Obsah

1.Úvod	7
2.Literární přehled	9
2.1. Oborní chovy	9
2.1.1 Historie vzniku obornictví na našem území	10
2.1.2 Stav obornictví na našem území v současnosti	12
2.1.3 Malé obory a myslivost	13
2.1.4 Počty ulovené zvěře v oborách v letech 1998 – 2008	14
2.1.5 Oborní druhy zvěře	15
2.2. Historie založení a popis obory	16
2.2.1 Skladba dřevin v Boubínském komplexu v dějinném vývoji	16
2.2.2 Hospodářský plán 1990/1-1907/8	18
2.2.3 Hospodářské období 1908/9-19/0, resp.1914/5-23/4	19
2.2.4 Hospodářský plán 1933-42	20
2.2.5 Drobné lesy	20
2.2.6 Přírodní rezervace Boubínský prales	21
2.2.7 Vývoj myslivosti v oblasti Boubína	23
3.Materiál a metodika práce	32
3.1. Novodobá historie jelení zvěře v oboře	32
3.2. Popis přírodních podmínek	33
3.3. Stav jelení zvěře po uzavření obory	36
3.4. Původ zvěře	40
3.4.1 Hmotnostní poměry původní zvěře	41
3.4.2 Kvalita trofejí původní zvěře	41
3.4.3 Kvalita holé zvěře	42
4.Současný chov jelení zvěře v oboře	43
4.1. Organizační údaje obory	43
4.2. Technické údaje	43
4.3. Hlavní zásady a kritéria pro hospodaření v oboře	45

4.4. Životní prostředí zvěře v oboře	47
4.5. Introdukce zvěře do obory	48
4.6. Studie populace volně žijící a populace chované jelení zvěře v oboře	49
4.7. Současná kvalita zvěře v oboře Boubín	51
4.7.1 Hmotnost zvěře	51
4.7.2 Trofejová hodnota zvěře	52
4.7.3 Zdravotní stav zvěře	52
4.8. Zajímavosti obory	53
5. Závěr	54
6. Použitá literatura	55
7. Přílohy	57
7.1. Seznam zkratk	59
7.2. Mapa pralesa-Boubína a okolí	60
7.3. Souhrn stavů jelení zvěře v letech 1730-1978	61
7.4. Lesní hospodářský plán 1985-94	62
7.5. Srovnání trofejových hodnot v letech 1995-2010	72
7.6. Seznam fotografií	73

1. Úvod

Chov zvěře v oborách má v našich zemích dlouholetou a bohatou tradici a jejich počet se v historii významně měnil. Při svém vzniku měly zejména poslání lovecké, postupně však v nich docházelo k záměrnému chovu zvěře a péči o ni. První lovnou zvěří, pro kterou se stavěly na našem území obory, byla zvěř jelení, právem nazývaná zvěř královskou. V západní Evropě byla zvěř ve volnosti vytlačena z celých oblastí a místy vyhubena již dříve, proto znala oborní chovy již před námi. U nás s postupující kolonizací ve 12. a 13. století již také zvěře ubývalo, proto obora s jelení a srncí zvěří znamenala u nás určitý i hospodářský pokrok ve smyslu produkce zvěřiny. Byla stálou zásobárnou živé zvěře, nahradila alespoň částečně ubývající zvěř ve volné přírodě a skýtala možnost pohodlnějšího lovu. Na malé plochy se soustřeďovaly velké počty zvěře ve snaze nabídnout hostům co nejbohatší výřad. Význam mělo také zavádění nových druhů zvěře, ovšem až do poloviny 18. století převládaly především zájmy lovecké. Podle Wolfa a kol.(1976) bylo v Čechách, na Moravě a ve Slezsku v letech 1875-1895 celkem 245-353 obor.

Po druhé světové válce a po únoru 1948 přestala myslivost být výsadou zámožných jednotlivců, stala se významnou činností hospodářskou, v níž se mohli uplatnit všichni pracující, kteří měli k výkonu myslivosti potřebnou kvalifikaci. Mnohé obory byly zrušeny, nebo se jejich stav velmi zhoršil. V roce 1964 byla z příkazu zemědělství, lesního a vodního hospodářství provedena revize obor a následně ve vybraných oborách ke zlepšování jejich stavu. V polovině 70. let minulého století u nás bylo pouze 36 oborních chovů (Wolf a kol. 1976).

Po roce 1989 byl zaznamenán velký růst oborních chovů, vzniklo velké množství obor o malých výměrách, ovšem jen do doby, než byl přijat nový Zákon o myslivosti, stanovující minimální velikost honitby pro oboru na 50ha.

V současné době stále vznikají nové obory, byť ne již tak rychle, jako počátkem tohoto tisíciletí. Slouží především jako objekty chovatelského zájmu s cílem zachování určitého druhu zvěře s jeho daným genetickým vybavením v pro ně ideálním přirozeném životním prostředí. Značná pozornost se věnuje veterinární péči o zvěř.

Předmětem této bakalářské práce je šumavská obora Boubín. Cílem je popsat její dlouholetou a pozoruhodnou historii, důvody jejího vzniku a podmínky, za kterých

obora vznikala, postupný vývoj chovu jelení zvěře žijící v této oblasti a zhodnocení současného stavu chovu, životních podmínek a péče, kterou je zvěř v těchto drsných přírodních podmínkách zahrnována.

2. Literární přehled

2.1. Oborní chovy

Oborními chovy zvěře se zabývalo již mnoho autorů. Někteří vycházejí z výzkumů VOGTA FR. Z roku 1936 z obory Děčínský Sněžník. V roce 1958 vyšla publikace knihy od ČABARTA J.: Vývoj české myslivosti, která popisuje postupný vývoj myslivosti včetně vzniku obor na našem území. KRUML F. v roce 1974 zpracoval: Historický průzkum lesů pro lesní závod Boubín (LHC Boubín a Strážný) a pro školní polesí lesnické mistrovské školy ve Vimperku, včetně Závěrečné zprávy ÚHUL ve Zvolenu. Další dostupnou literaturou zpracovanou na toto téma, je publikace WOLF-CHROUST-KOKEŠ-LOCHMAN: Naše obory (1976). Autoři zhodnotili vznik obor, jejich význam, dějiny obornictví v českých zemích a myslivecká zařízení v oborách, včetně příkrmování oborní zvěře. V Písku roku 2000 vydal prof. ing. JOSEF HROMAS. CSc. a kol., knihu: Myslivost, jejíž část je také věnována problematice intenzivních chovů, oborním druhům zvěře, vhodným životním podmínkám v oborách, myslivecké péči a uvádí potřebné výměry v ha na 1 kus zvěře. Dalším dílem je kniha: Tisíc let myslivosti, vydaná ve Vimperku v roce 1993, autory jsou ANDRESKA J. a ANDRESKOVÁ E. Oba spoluautoři pro ni sbírali a shromažďovali materiál téměř 30 let.

Oborní chov jelení zvěře na Boubíně byl již také tématem několika diplomových prací. KOLÍN (1984) ve své práci hodnotil historii a tehdejší stav obory Boubín a stav jelení zvěře v ní chované. Z této práce plynulo několik opatření, která měla v praxi směřovat ke zvýšení úživnosti této obory a tím i vyšší kvalitě zvěře zde chované. Konkrétní posouzení a vyhodnocení situace v této oboře podali autoři Hanzal, ILLEK, KOLÍN (1985). Zhodnotili minerální složení parohů v oboře a porovnali je s parohy jelenů z jiných oblastí a vyslovili návrh na některá opatření, která spočívala mimo jiné v podávání vitaminominerálních doplňků. Účinnost těchto opatření zmínění autoři každoročně sledovali, viz. HANZAL, ILLEK, KOLÍN (1989). Oboru Boubín také zpracoval v diplomové práci s názvem: Návrh na zlepšení úživnosti v oboře Boubín na LZ Prachatice, nynější ředitel LZ Boubín, ing. KŘÍHA J. (1989).

2.1.1 Historie vzniku obornictví na našem území

Obory nepatří mezi zařízení, která vznikla u nás. Jejich původ je třeba hledat v jižní Evropě, kde již Římané chovali rozmanitou zvěř v ohradách. Naši lidé je pravděpodobně poznali jako účastníci křížových výprav nebo z literatury. Asi ve 14. století se k nám dostal latinský spis boloňského senátora Petra DE CRESCENCIIS (žil v letech 1233-1320) „Ruralium commodorum liber XII“, podle českého překladu „Knihy vo puožicích vpolních“, který byl v četných klášterních a šlechtických knihovnách. V jeho osmé knize, pojednávající o „vo trávnicích a věcech rozkošných z stromuov i z bylin i z ovotce jich vtipně zpuosobených“, najdeme i návod k založení obory.

Obory rozhodně nebyly pouhým kusem oploceného lesa, neboť z tehdejších nehostinných a těžko přístupných hvozdu a rozbahněných polí se do nich pohodlí a přepych milující šlechtický majitel utíkal za pohodlnou zábavou, kterou mu poskytoval nejen lov, nýbrž i krajinné prostředí a pohled na chovanou zvěř (Wolf, 1976).

Počátky oborních chovů jelení zvěře v českých zemích spadají do první poloviny 14. století, do doby lucemburské. Naši nejstarší známou oboru ovšem nezaložil Lucemburk ale již Přemysl Otakar II. Byla to obora blíže vsi Ovence, na území známá obora u Boskovic na Moravě z roku 1360, Ledenická obora u Českých Budějovic (1376), obora u Tržku na zboží kláštera litomyšlského, obora při Obrubcích u Sobotky (1384), v Litencích u Kroměříže (1399), u Hradce Králové (1405) a u Kamenných vrat u Jílového (1419).

Příznivou dobou k zakládání obor byl konec 15. a zvláště 16. století. Největší českou oborou této doby bývala obora Netolická, kterou dal postavit v roce 1579 rožmberský regent Jakub Krčín z Jelčan.

Oborních chovů zvěře bylo v našich zemích velice mnoho. Téměř každé panství mívalo svoji oboru, a to i panství malá (Andreska, Andresková, 1993).

Když se staly obory nedílnou součástí hospodaření velkostatku, došlo v naší krajině k diferenciaci kultur. Změnil se poměr obdělávané půdy k lesu a bažinaté polohy mizely pod hladinami rybníků.

Obory také zanikaly a místo nich se zakládaly nové. Oborní ploty, zvláště ty dřevěné, nebyly věčné. Vydržely pár desítek let a musely se buď obnovit, nebo se musela obora zrušit. Po nejstarších oborách jeleních a srnčích nastalo od 15. století období obor dančích. V 18. století se hojně stavěly obory pro zvěř černou, zakázanou chovat ve volnosti. V 19. století přišla zvěř mufloní (Andreska, Andresková, 1993).

Za zmínku stojí, že některé velkostatky začaly v oborách umisťovat i rozmanitá exotická zvířata, a to více ze záliby než z touhy po obohacení zdejších honiteb novou zvěří. Tak v Loučeni opatřil tehdejší kníže Thurn Taxis pro svoji oboru roku 1907 tři bisony, kteří se u nás sice množili, ale byli záhy prodáni do Uher. Vysadil tam vedle rozmanitých druhů jelenů i skotské ponny, australské pštrosy emu, plameňáky a jiné. Schwanzerberk v hlubockých oborách vysazoval vedle rozmanitých jelenů i africké antilopy, australské klokany i pštrosy emu. A konečně Seilern-Aspang v oborním parku Lešná u Holešova na Moravě choval i jeleny sambary, jelínky šedé, soby, antilopy jelení, egyptské gazely a pštrosy emu. Byly to jakési zárodky zoologických zahrad, které však neměly myslivecký význam (Čabart, 1955).

2.1.2 Stav obornictví na našem území v současnosti

Po roce 1989 se počet oborních chovů významně rozrostl. V roce 1900 bylo již 146 obor (celková výměra 104 684 ha). Hromas (2004) uvádí, že před r. 2000 bylo v ČR 81 obor a v r. 2002 již 159 obor. Ze statistiky Ministerstva zemědělství ČR za myslivecký rok 2008/2009 bylo u nás 191 obor.

Za pozornost stojí údaje o výměře obor. V roce 1975 u nás existovaly pouze dvě obory s výměrou do 50 ha a nejvíce tehdejších obor (28) spadalo do kategorie středně velkých s výměrou od 76 do 1000 ha. Větších obor bychom v té době našli pouze šest. Věvodila jim obora Soutok (3603 ha), následována Lánskou oborou (2786 ha), Flájskou oborou (2250 ha), oborou Poněšice (1581 ha), Starou oborou (1542 ha) a oborou Bulhary (1160 ha), (Wolf a kol. 1976). Všechny tyto obory existují dodnes, i když často s pozměněnou výměrou.

Do začátku nového tisíciletí se počet obor v ČR zdvojnásobil. Nejvíce přibýlo obor středně velkých (51-300 ha - 34 obor) a malých (do 50 ha - 10 obor). Rozrostl

se však i počet velkých obor, a to např. o oboru Židlov (3795 ha), která se stala druhou největší oborou ČR. Primát si v tomto ohledu „pojistila obora“ Soutok rozšířením výměry na 4480 ha.

K velkému nárůstu celkového počtu obor došlo mezi roky 2000-2002. Majitelé honebních pozemků převážně malých výměr se snažili využít „staré“ legislativy k tomu, aby jim byla uznána obora o výměře do 50 ha. V té době tak bylo uznáno např. 27 nových obor s výměrou do 10 ha a 17 obor do 20 ha, celkem 65 obor s výměrou do 50 ha.

V dalších letech vznikalo již méně oborních chovů, což bylo dáno především zákonem č.449/2001 Sb. O myslivosti, který stanovil minimální výměru pro vznik nové obory na 50 ha.

Neméně zajímavé údaje obsahuje tabulka č. 1, v níž jsou shrnuty počty uznaných obor v letech 1998-2008, celková výměra honební plochy a průměrná výměra obory v jednotlivých letech. Z této tabulky je patrné skokové snížení průměrné výměry obory na přelomu tisíciletí způsobené uznáním značného počtu malých oborních chovů.

Tabulka č. 1: Počet obor v ČR, celková výměra honební plochy a průměrná výměra obory

Rok	Počet obor	Celková výměra (ha)	Průměrná výměra obory (ha)
1998	95	37367	393,3
1999	101	37885	375,1
2000	107	41698	398,7
2001	122	43251	354,5
2002	159	43495	273,6
2003	166	42639	256,9
2004	176	43606	247,8
2005	178	43646	245,2
2006	183	44408	242,7
2007	190	44891	236,3
2008	191	45140	236,3

Zdroj: MZe ČR

2.1.3 Malé obory a myslivost

V souvislosti se vznikem velkého počtu obor o výměře do 50 ha je třeba připomenout některé dnes již dobře známé a často diskutované skutečnosti.

Počty ulovené zvěře v těchto chovech uváděné ve statistice se mohou přibližovat skutečným číslům, ale vykazované kmenové stavy zvěře jsou mnohdy velmi vzdálené skutečným a ani výraz „přezvěření“ není pro tento stav zcela výstižný. Použitím moderních metod genetiky a plemenitby, o nichž však lze přinejmenším polemizovat v souvislosti s tím, zda se slučují s principy mysliveckého hospodaření se zvěří, se v mnoha těchto chovech výrazně posouvá hranice bodové hodnoty trofejí (zejména jelení a dančí zvěře).

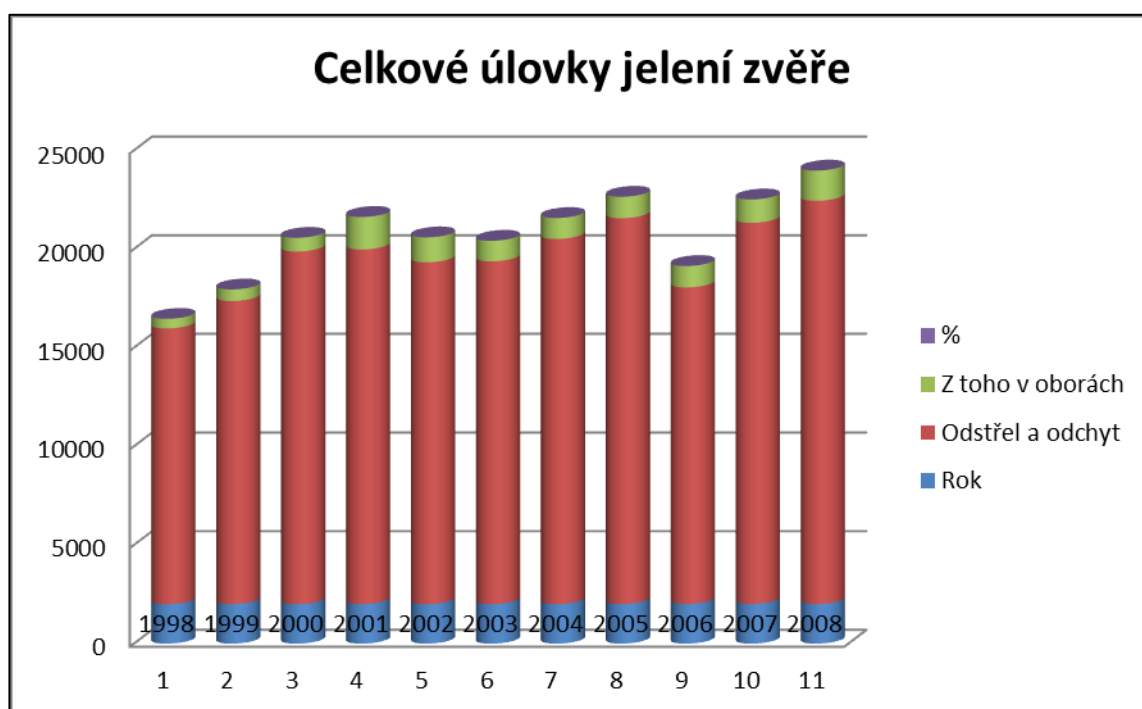
2.1.4 Počty ulovené zvěře v oborách v letech 1998-2008

Při hodnocení úlovků zvěře v oborách v letech 1998-2008 bylo zaměřeno na čtyři chované druhy: jelena lesního (*cervus elaphus*), daňka evropského (*dama dama*), muflona (*ovis musimon*) a prase divoké (*sus scrofa*). Celkový přehled úlovků jelení zvěře je uveden v tabulce č. 2 a znázorněn grafem č. 1

Tabulka č. 2: Celkové úlovky jelení zvěře v ČR od roku 1998-2008.

Rok	Odstřel a odchyt	Z toho v oborách	%
1998	13981	486	3,5
1999	15371	585	3,8
2000	17877	694	3,9
2001	17977	1647	9,2
2002	17328	1261	7,3
2003	17379	1037	6
2004	18510	1060	5,7
2005	19560	1084	6,8
2006	16050	1085	6,8
2007	19323	1185	6,1
2008	20442	1525	7,5

Graf č. 1: Jelen lesní-vývoj celkového odstřelu v ČR v letech 1998-2008.

Celkové úlovky jelení zvěře v ČR od roku 1998, s výjimkou roku 2006, stoupají, a stejně tak narůstá i odstřel zvěře v oborách. V letech 1998-2000 představoval podíl zvěře ulovené v oborách 3,5-3,9 % z celkového odstřelu, v dalších letech se přibližně zdvojnásobil. Úlovek jelení zvěře v oborách v r. 2008 je trojnásobkem úlovku z roku 1998.

Údaje o odstřelu dančí a mufloní zvěře v oborách potvrzují, že v případě obou druhů jde o typicky oborní zvěř. U dančí zvěře, jejíž celkový odstřel v ČR rok od roku roste, se podíl zvěře ulovené v oborách pohybuje kolem 30% (24,5-35,5%), u mufloní zvěře okolo 21,5 % (14,7-25,8%). V případě obou druhů se odstřel zvěře v oborách za posledních deset let v podstatě zdvojnásobil.

Nejvyšší úlovek všech zmíněných druhů v oborách byl v roce 2008: jelení zvěř 2005 kusů, dančí zvěř 3969 kusů, prase divoké 3378 kusů. K nejvýraznějšímu poklesu odstřelu rovněž u všech druhů (nejen v oborách) došlo shodně v roce 2006. Hlavní příčinou tohoto výkyvu byla extrémní zima předešlého roku.

2.1.5 Oborní druhy zvěře

Pro oborní druhy zvěře nejsou vhodné druhy teritoriální (po většinu roku samotářsky žijící). Přílišné koncentrace jedinců téhož druhu na ně působí stresově, což se projevuje ztrátou kondice, následně i konstituce, zhoršování zdravotního stavu a nižší plodností. V našich poměrech je proto v oborách nevhodné chovat zvěř srnčí a v zásadě nejsou obory vhodné ani pro jelence či losy.

Naopak oborní chovy lze doporučit pro všechny druhy zvěře žijící po většinu roku v širších sociálních uskupeních-v tlupách. Osvědčily se u zvěře jelení, dančí, sika, mufloní a černé, nepochybně by takto bylo možno chovat i kamzíky.

Chovatelsky nejvhodnější je držet v oboře každý druh zvěře v samostatně-odděleně od druhů jiných. Zásadně se nedoporučuje chovat společně zvěř jelení a sika (či jeleny Dybowského), protože tam nelze vyloučit jejich vzájemné křížení. Nedoporučuje se ani společný chov zvěře jelení a mufloní pro přílišnou agresivitu (hlučnost) muflonů, odrazujících zvěř jelení od přístupu ke krmelci. Ani společný chov zvěře jelení a dančí se nedoporučuje, i když z myslivecké praxe jsou tyto chovy známé (např. Bulhary). Vcelku dobře je možno chovat společně zvěř dančí a mufloní, příkladem je obora Klentnice, (Hromas, 2000).

2.2. Historie založení a popis obory Boubín

2.2.1 Skladba dřevin v Boubínském komplexu v dějinném vývoji

Boubínský komplex, kde postupem let vznikala obora Boubín, náležel vždy k Vimpersku a jeho dřeviny je možné zde sledovat již od konce 16. století. Malá zmínka je již v urbáři Rožemberských panství z roku 1581, který obsahuje výčet lesů, patřících k panství. Mnohem podrobnější zprávy o dřevinách podle jednotlivých lesů severovýchodní části panství jsou v urbáři panství Drslavského z konce 16. století a v příloze k němu z roku 1600. Dle obou těchto dokladů lze konstatovat, že se na porostní skladbě v tomto prostoru podílely převážně JD, SM, BK a dále BOR, která byla dominující dřevinou v oblasti Borku u Drslavic a v lese Loučná Hora. Kromě toho zde byly také zastoupeny JV, BŘ, LÍSKA a v menším počtu JL.

Velmi cenným dokladem o zastoupení dřevin byl na počátku 18. století popis lesů panství Vimperk a Drslavice od Šimona Maliny, vedoucího vimperského lesníka, pořízený v roce 1710. Lesy jsou popsány podle tratí a jsou v komplexech smrko - jedlové s příměsí BK a málo JV. V okrajových lesích na slunných svazích, které byly většinou dotčeny více těžbou, byla zastoupena borovice, která ojedinele přejímala úlohu dominující dřeviny. V lesích Hrádek, nedaleko Husince a Pintovka nad vsí Dvory, byly v porostní skladbě staré duby.

Podrobnosti o dřevinné skladbě jednotlivých lesů jsou z r. 1710.

Další popis dřevin je z roku 1734, ve kterém je úsek Mlynářovice zastoupen JV, BK, SM a JD.

V roce 1799 sestavil pro vimperské lesy tehdy „taxační elaborát“ F. J. Matz, podle kterého byl v lesích zastoupen převážně SM smíšený s JD, BK, OL, BŘ a JV.

Stejně jako na ostatních Schwarzenberských panstvích, bylo i na Vimpersku provedeno v roce 1811 šetření o výskytu javorů v souvislosti se zamýšlenou výrobou javorového cukru. Přestože výsledky z důvodu vysokého sněhu byly neúplné, bylo konstatováno, že v oblasti panství převládal JV klen, ponějvíce zastoupen v revírech Zátoň, Borová Lada a Lipka.

Podle popisů lesů panství Vimperk, provedeného 2. dubna 1840 tamním tehdejším inženýrem Josefem Johnem, převládaly zde porosty jehličnaté s hlavní dřevinou SM, dále JD a BOR. Mezi listnatými porosty v celkovém zastoupení 5%, převládal buk, JV klen, JL, BŘ, JŘ. Ve zprávě se uvádělo, že se BOR dařilo na chráněných horských svazích v nižších polohách, naopak ve vyšších to bylo pouze SM. Od počátku 19.

století se činily pokusy s pěstováním MD, který zpočátku rostl dobře, později však trpěl jinovatkou a silným polomem. Téměř stejný popis dřevin uváděl také Sommer ve své typografii z roku 1840. V letech 1845-1850 byl dokončen „elaborát“ stabilního katastru, jenž obsahuje popisy lesů podle katastrálního území obcí a bonitních tříd. Převážně jsou zde SM-JD-BK-ové, částečně i čisté SM-ové porosty s podstatným zastoupením BOR, která místy je dominující dřevinou.

Všeobecná část z roku 1850 je souhlasná s popisem dřevin podle systematizace provedené v letech 1857 až 1860. Popis dřevin je obsažen pro revíry: Kamenná Lhota 1857 (Steindelbrg), Lipka 1857 (Freiung), Borová Lada 1858 (Ferchenhaid), Knížecí Pláně 1858 (Fürstenhut), Strážný 1858 (Kuschwarta), Zátoň 1859 (Schattava), Mlynářovice 1859 (Mülerschlag), Včelná 1860 (Kellne), Oseky 1860 (Wosseck).

V revíru Mlynářovice (1859) byl nejvíce rozšířenou dřevinou smrk, zastoupený ve všech porostech a tvořící dlouhé bezsuké plnodřevné kmeny na hlubokých humosních půdách. Svě podstatné zastoupení měla i jedle. Z listnatých dřevin byl významně zastoupen buk, který tvořil plné, bezsuké plnodřevné kmeny ve směsích se smrkem a jedlemi, zejména na jižních a jihovýchodních svazích. Na severozápadní straně vrchu Schreiner vystupoval do výše 1152 m. Vyznačoval se mimořádnou štípatelností. Jednotlivě byl vmíšen javor, zejména v komplexu Gross-Schreiner, kde vystupoval se smrkem nad hranicí zastoupení jedle. Ojediněle byl zastoupen i jilm, jehož zastoupení bylo redukováno zejména krádežemi k truhlářskému využití. Dále zde rostl modřín a limba. Modřín se tehdy, díky křivosti, neosvědčil. Limba spolu se smrkem rostla dobře, ale trpěla, stejně jako modřín, vytloukáním srnců a dále i povětrnostními vlivy.

V revíru Včelná převládal smrk zastoupený ve všech porostech. Na hlubokých humózních půdách tvořil dlouhé bezsuké kmeny, zatímco na vrcholu Boubína vykazoval krátký pyramidální vzrůst. Kmeny byly hluboce zavětvené, porostlé mechem, porosty s řídkým zakmeněním. Druhou nejvíce zastoupenou dřevinou byla JD, která s BK doprovázela SM na sušších půdách to JD do výše 1224 m a BK do výše 1152 m. Vtroušeny zejména v pralese a v mlazinách byly JV a JL. Bor byl

zastoupen zejména na chudších půdách a náležel mezi dřeviny původní. DB se pěstoval zkušebně z odrostků a v pralese chyběl.

Na vrcholku Boubína v roce 1845 byla miskovou sítí oseta prázdná místa semeny LIMBY, dovezené ze Štýrska. Z dalších dřevin stojí za zmínku BŘ, zejména jako příměs v BOR porostech. Dále JŘ nedosahující vyššího stáří, má nekvalitní dřevo a potlačuje mnohdy hlavní dřeviny, a MD, tehdy zastoupený v 10-35 letých exemplářích, který díky křivosti a častými zlomy nesliboval do budoucna velkou naději.

2.2.2 Hospodářský plán 1900/1-1907/8

Úkolem tehdejší budoucnosti v revíru Mlynářovice podle tohoto plánu, byla přeměna stanoviště neodpovídajících borových porostů. Konstatovalo se v něm, že se v Mlynářovicích ztrácejí buky a jedle, a je třeba je zavádět do porostů uměle podsadbou či podsíjí.

Ve směrnících pro hospodaření v Boubínském komplexu, který zahrnovaly revíry Zátoň, Včelná a Mlynářovice, byly zastoupeny tyto dřeviny:

SM-93,7%, tvořily částečně čisté porosty ojediněle ve směsích s JD a BK v nižších polohách s BOR. Nad 1200 m tvořil čisté porosty s ojedinělou příměsí JŘ, kmeny byly dobře vzrostlé;

BK-0,7 %, čistých porostů bylo málo, ve starých pralesních porostech bylo jeho zastoupení až do 30-40%,nejméně byl zastoupen v porostech středního stáří. Pokud nebyl ve skupinách a nebyl uvolňován prořezávkou, stával se potlačovanou dřevinou. Výjimku tvořily mokré půdy, kde se mu dařilo. Tvořil pěkné kmeny s podílem užitkového dříví. Hranici rozšíření tvořila vrstevnice 1200 m, nad ní již jen ojedinělé kmeny zakrslé;

JD-2,9 %, vyskytovaly se zejména v pralesovitých porostech a do výše 1100 m. Pokud neměla časový náskok a netvořila hnízda, byla potlačována SM;

MD-zkušenosti tehdy ukazovaly, že nebyl vhodnou dřevinou pro Boubínský komplex;

JV, JS, JL-s jejich výskytem se do budoucna také počítalo;

BOR-2,7 %, často v nižších polohách a v exponovaných částech revírů Včelná a Mlynářovice, částečně jako dominující dřevina, částečně ve směsi se SM a JD a to většinou jako důsledek pěstitelských chyb v minulosti;

LIMBA-toho času provedený pokus o zavedení této dřeviny se nezdařil, porosty v revíru Mlynářovice byly zničeny zvěří vysokou;

BŘ, OS, OL, JÍVA, JŘ-často nalétaly na paseky, na kterých bylo nutné je odstraňovat prořezávkou. Naopak v chladných a vysokých polohách tvořily dřeviny ochranné s nutností je chránit.

2.3.3 Hospodářské období 1908/9-19/0, resp. 1914/5-23/4

Zde byly vypracovány hospodářské směrnice platné pro všechny lesy panství. Plošné zastoupení dřevin panství je uvedeno v tabulce č 3.

Tabulka č. 3: Plošné zastoupení dřevin lesního panství

Dřeviny	Dominance %	Plošné zastoupení %
SM	92,8	80,8
JD	1,2	8,1
BOR	0,8	1,2
MD	x	0,1
LIMBA	x	x
BK	5,2	9,4
JV	?	0,2
BŘ	?	0,2

SM: všeobecně vhodnou dřevinou jdoucí až na vrchol Boubína. Optimální jsou bohaté humosní stanoviště s dostatkem vzdušné vlhkosti. Ve 120 letech dosahuje výšky 35-40 m, hranice fyzického stáří je od 350-450 let a 90-120 let stáří hospodářského. Roste ze všech dřevin nejrychleji. Na sušších půdách tvoří směsi s BK a JD;

BK: rozšíření do 1100 m n. m, vyhýbá se rašelinným prameništím a ve 120 letech dorůstá výšky až 30 metrů;

JD: fyzické stáří je vyšší než u SM;

JV, JS, JL: doprovází SM i přes 1000 m. n. m, ale ne jako hlavní dřevina;

BOR: roste zejména na východním okraji panství, kde je dominující dřevinou. Vysoká poloha, kamenná půda, málo tepla a útlak sněhu nejsou pro ni optimální, proto by měla tvořit spíše příměs na hlubších půdách;

MD: nevhodná vlhkost a velká oblačnost jsou nevyhovující, pěstování omezené;

JŘ, BŘ, OS, OL: zejména JŘ je považována za cennou dřevinu, je ochranou SM i v nejvyšších polohách.

Celkově bylo možno říci, že zastoupení JD stále klesalo a naproti tomu zastoupení BK stoupalo, a to v důsledku pěstitelských chyb a zejména kalamit.

2.2.4 Hospodářský plán 1933-42

Dle správy státních lesů Vimperk bylo v tomto období pro polesí Borová Lada, Knížecí Pláně, Strážný, Radvanovice a Zátoň, Včelná a Mlynářovice v jejím obvodu ještě 149 ha původních porostů pralesovitého tvaru s dřevinnou skladbou SM-JD-BK+JV,JL, v nichž SM dosahoval výšky 40- 45 m. Přes pochyby o pěstování MD, se vykytovaly pěkné exempláře právě na polesí Mlynářovickém.

2.2.5 Drobné lesy

První zprávy o selských a obecních (rustikálních) lesích na Vimpersku obsahuje Malinův popis lesů, z roku 1710. Jedná se o drobné lesy, nacházející se v obvodu revírů Vimperk, Boubín a Borek. Revíry Strážný a Zátoň rustikální lesy neměly. Zvlášť byly vykazovány privilegované lesy města Vimperka. Jednalo se o 3 kusy lesa se SM-JD dřívím a menším výskytem BOR. Ostatní drobné lesy Vimperského revíru byly z větší části SM-JD-ové. Nacházelo se v nich dříví k těžbě, zastoupeny byly také mlaziny.

V revíru Boubín byl kus SM-JD kostelního lesa, náležejícího kostelu sv. Alberta v Lštění, zastoupeného starými i mladými porosty.

Počátkem ledna 1718 byly polomem způsobeny v selských lesích na panství Vimperk velké škody. Tehdy Perlevečtí sedláci měli vlastní les se stavebním dřívím, který byl více než z poloviny vyvrácen.

Ze sumárního sestavení potřeby dříví na rok 1729 bylo zřejmé, že jen nepatrnou měrou se lesy poddaných na Vimpersku podílely na krytí jejich celkových potřeb.

2.2.6 Přírodní rezervace Boubínský prales

Lesy panství Vimperského byly systematizovány v letech 1856-1860. Část původního pralesa na jihovýchodním svahu Boubína byla prohlášena za přírodní rezervaci. Podle Chadta (1883) se tak stalo v roce 1858 z rozhodnutí tehdejšího majitele panství Vimperk Jana Adolfa Schwarzenberka. V té době bylo na panství asi 3500 ha pralesovitých porostů. Pokud jde o historii Boubínského pralesa, je nesporné, že jde o pozůstatek tehdejšího rozsáhlého královského hvozdu, k němuž vedla jedna větev Zlaté stezky do Bavorského Pasova. Hora Boubín je vzpomínána poprvé v darovací listině Karla IV. 12. srpna 1359. V době, kdy Vimperk patřil Malovcům, byla sepsána roku 1531 dílčí cedule s podrobným výčtem lesů a hor panství i s celým vrchem a lesem Boubínem. Rovněž v popisu z roku 1629 pořízeného k příležitosti chystaného prodeje panství, tehdy majetku Jáchyma Volfa Novohradského z Kolovrat, je mezi 28 lesy náležícím k panství, též Boubín.

Dne 24. ledna roku 1724 řádila v Zátoňském revíru v okolí potoka Kapelského a na Boubíně velká vichřice, která tamější lesy téměř zničila. Značné škody vichřice již způsobila ve vimperských lesích 1718.

Studiem vzrůstových poměrů tamních pralesovitých porostů se od počátku svého působení zabýval nadlesní (později lesmistr) Josef John, který se stal roku 1843 vedoucím lesního hospodářského panství Vimperk. Vytýčil v nich 7 zkušebních ploch, na nichž provedl v roce 1850 podrobný popis poměrů, a to stáří, zastoupení dřevin, počtu kmenů, jejich rozměrů krychlového obsahu středních kmenů a celkové stojící i ležící hmoty a nechal pořídít zakreslení polohy všech stojících i na zemi ležících kmenů, jednou z nich byla plocha Basumu.

Chadt (narozen 26. 2. 1860 v myslivně Kubova Huť) dále ve své práci (1883) uvádí, že plocha původní rezervace zaujímala plochu asi 86 ha. Prales měl být ponechán bez zásahů. Hlavním stromem byl smrk, a to ve stáří 300-400 a více let, o výšce až 52 m a průměru až 140 cm a více. Druhým stromem baly jedle, dosahující 300-400 let, 110 cm v průměru, výška přes 52 m. Třetím byl buk větším dílem mladší 100-250 let starý, 26 m vysoký, 14-56 cm v průměru a tvořící zejména podrosty.

Z nižších rostlin se zde vykytoval maliník (*Rubus idaeus*), zimolez černý (*Lonicera nigra* L), uprostřed pralesa např. podběl (*Tusilago farfara*), pomněnka lesní (*Myosotis silvatica*), dřípátka horská (*Soldanella montana*), řeřicha hořká (*Cardamine*

amara) a na okraji devětsil (*Petasites alba*), ptačinec (*Stelaria nemorum* L.), z mechů a lišejníků to byla provazovka (*Usnea barbata* a *hirta*), ploník (*Polytrichum commune*) aj.

V noci z 26. - 27. 10.1870 byla severní část částečně zasažena polomem a tím došlo ke snížení výměry z 86 ha na 47 ha.

O zřízení přírodní rezervace Boubínský prales se zasloužil také zemský lesmistr von Pannewitz, který pralesovité porosty navštívil v roce 1856 na Krumlovsku, upozornil na vědecký význam českých pralesů a přimlouval se u Schwarzenberka, aby jich aspoň část byla zachována.

V hospodářském plánu revíru Zátoň pro období 1859-1873, bylo kupodivu, že podstatná část porostů charakteru pralesa, nebyla plochou přírodní rezervace, která podle Chadta byla právě v roce 1858 z rozhodnutí majitele panství zřízena, vyloučena z běžného obhospodařování, zvláště když vrchol Boubína byl lesem ochranným. Vyloučena plocha pralesa z hospodaření byla až v hospodářském plánu pro období 1882/3-91/2, po polomech z let 1868-1870 a následné kůrovcové kalamitě v severní části původní rezervace, výměra byla zmenšena na 47,082 ha. Dále pak podle Schwarzenberského zařizovacího plánu pro období 1920/1-29/0 činila výměra 46,666 ha. Rezervace ležela v nadmořské výšce 940-1120 metrů a zaujímal pravý břeh Kapelského potoka až po Lukenskou silnici, která byla vybudována v letech 1857-1859. Kapelský potok se rozšířil ve vodní nádrž, zvanou Jezírko, která byla postavena pro plavební účely.

Při hospodářské úpravě lesa v roce 1950 byl kolem rezervace zřízen ochranný pás. K 15. 1. 1958 činila výměra přírodní rezervace „Boubínský prales“ 666,41 ha. Slouží k uchování přirozeného rázu pralesa, k ochraně před nárazovými větry. Je zařazen jako zvláštní hospodářská skupina s omezenou úpravou výnosu a se speciálními předpisy, které vylučují všechny úmyslné holosečné zásahy, respektují zásady pěstování a těžby resonančního dříví, předpokládají přirozenou obnovu hlavních dřevin. Do roku 1947 byl vlastní prales součástí obory na jelení zvěř a v tomto roce byl od obory oddělen plotem. Oborní vrata však byla zpravidla otevřena, tak docházelo k přecházení zvěře do pralesa a k následným škodám.

V roce 1954 byly na území rezervace založeny Výzkumnými ústavu lesního hospodářství 4 výzkumné plochy (3x1 ha, 1x 0,9 ha), na nichž byla provedena řada

měření. Srovnání některých průměrných dat je uveden v tabulce č. 4.

Tabulka č. 4: Srovnání dat

	Dřeviny	Zkusná plocha John (1850)	Průměrná hodnota zkus.ploch I,II,III (1954)
Zastoupení dřevin podle hmoty v %	SM	65,00%	54,00%
	JD	20,00%	15,30%
	BK	15,00%	29,20%
	Ostat.listn.	-	0,60%
Průměrná hmota středního kmene v plm	SM	7,3	2,9
	JD	4,62	8,07
	BK	0,59	2,04
	PRŮMĚR	2,57	2,57

Za zmínku stojí „Král smrků“, symbol Boubína na území rezervace, který rostl nad Kapelským potokem a dne 4. 12. 1970 padl ve stáří 444 let, o objemu 29,18 m³.

2.2.7 Vývoj myslivosti v oblasti Boubína

Na hospodaření na panství Vimperk se podílela již od dávných dob významně také myslivost. Z doby, kdy panství bylo v držení královské komory, jakož i z doby Viléma a Petra Voka z Rožemberka se uchovaly zprávy o výskytu medvěda a pernaté zvěře jako byla koroptev, tetřev, tetřívka, jeřábek.

Za Viléma z Rožemberka, měla být v roce 1559 zřízena na Vimpersku obora, na kterou mělo k tomu účelu být připraveno přes zimu potřebné dříví na plot. Podle hlášení tehdejšího vimperského úředníka Jana Černého z Vinoř, nebylo možné pro velké množství sněhu dříví nakácet a dovézt. Jmenovaný navrhoval do této obory zahrnout také les Vodník patřící tehdy k Vimperku. Další zprávy o zřízení ani o užívání této obory nalezeny nebyly, lze se tedy domnívat, že k jejímu zřízení nakonec vůbec nedošlo.

Zprávy o koroptvích jižně od Vimperka jsou teprve ze 17. století, kdy byly odlesněny větší plochy pro sklárny. V roce 1652 vykázal zámecký myslivec ulovených 9 koroptví. V taxe Drslavského panství je z roku 1617 zmínka o

medvědech, jelenech, laních, srnách, černé zvěři, o vlku, rysu, lišce, kunách, zajíci, tetřevu a jeřábku. Dle listin o odstřelu z roku 1657 byl proveden odstřel v rozsahu uvedeném v tabulce č. 5.

Tabulka č. 5: Odstřel zvěře (1657)

Revíry	Zámecký	Zátoň	Veselka	Drslavice
Srnčí zvěř	1	-	2	-
Zajíc	14	4	1	7
Tetřev	5	4	1	-
Jeřábek	27	20	13	22
Kuna	9	3	-	3
Liška	6	4	4	3
Vlk	1	-	1	-
Pernatá škodná	21	12	8	16

Také na Vimperském panství způsobovali každoročně značné škody vlci a to na zvěři i na dobytku. Proto bylo v roce 1677 uloženo nařízení krumlovského myslivce zřizovat na opuštěných místech vlčí jámy. Podle zprávy ze 7. května 1711 spadli do vlčích jam a uhynuli v nich 2 jeleni a 1 kus zvěře srnčí. Lesník Malina v prosinci roku 1716 podává podrobnou zprávu o místech, kde se vlčí jámy nacházely. Bylo jich celkem 19 a to: 5 v revíru Vimperk (Zámecký), 4 Zátoň, 2 Strážný, 2 Boubín a 6 Borek. Chytání vlků do jam však bylo neúčinné, v letních měsících se jim vlci vyhýbali a v zimních měsících zapadaly silnou vrstvou sněhu.

Po nabytí panství Schwarzenberky, byl vydán dne 25. ledna 1720 příkaz zrušení vlčích jam. Na vlky tak byly pořádány hony za účasti poddaných jako honců. Dále byla škodná zvěř lákána a chytána do želez a sklopců. Poslední dva vlci na Vimpersku byli střeleni roku 1756.

V roce 1714 povolila Marie Ernestina myslivcům, aby stříleli lovné jeleny a odváděli je včetně mysliveckého práva. Z listiny odstřelu za období od 1. ledna do 2. října 1716 je patrné, že v této době bylo střeleno (případně uhynulo) 11 jelenů a to v revíru: Boubín 1 dvanáctérák, Vimperk 1 osmerák, Borek 2 špičáci (1 stržen vlky) a 1 osmerák, Zátoň 1 desaterák a 1 špičák, Strážný 1 dvanáctérák a 3 špičáci. Odstřel za rok 1718 je uveden v tabulce č. 6.

Tabulka č. 6: Odstřel za rok 1718

	Vimperk	Boubín	Zátoň	Strážný	Borek
jelení	3	3	1	-	3
srnčí	-	-	-	2	-
zajíc	4	6	-	-	6
tetřev	1	2	2	1	2
jeřábek	11	8	1	12	8

Počínaje rokem 1727 jsou zaznamenány zprávy o škodách způsobených zvěří na pozemcích poddaných. V této době se začaly zvyšovat stavy zvěře vysoké i černé, která se poprvé objevila na listině odstřelu v roce 1720. K umožnění odstřelu spárkaté zvěře bylo vrchností uloženo budování lovecký chodníků. Význačným byl lovecký chodník procházející revíry Včelná, Mlynářovice, Zátoň a Lipka. Ten byl v roce 1731 zatarasen vývraty a nařízením majitele z 30. 5. 1731 bylo uloženo jeho vyčištění. Stavy jelení zvěře v roce 1730 do roku 1740 jsou uvedeny v tabulce č. 7.

Tabulka č. 7: Stavy jelení zvěře v letech 1730-1740

	Revíry	Jeleni	Laně	Kolouši
27. 10. 1730	Lipka	14	11	6
	Včelná	25	39	18
	Mlynářovice	22	50	17
	Zátoň	27	27	7
	Strážný	12	16	5
	Borová Lada	13	15	6
	Oseky	13	38	14
	celkem	126	196	73
30. 6. 1736	celkem	142	223	
10. 10. 1738	celkem	162	262	117
10. 10. 1739	celkem	123	208	71
16. 10. 1740	celkem	119	191	41

Dalšími zmínkami jsou záznamy o černé zvěři. Dle hlášení tehdejšího polesného z 19. 9. 1730 se nacházela v revíru Lipka, Včelná, Oseky a Mlynářovice. V revíru Zátoň, Strážný a Borová Lada ji bylo možno za 11 let služby polesného sledovat na panství jen ojedinele.

V roce 1731 byl prováděn odstřel v rozsahu: vysoká 30 ks, srnčí 1 ks, černá 3 ks, zajíc 27 ks, tetřev 1 ks, jeřábek 20 ks, koroptev 2 ks, sluka 4 ks, holub 4 ks, kvíčala 48 ks, drozd a skřivan 90 kusů, medvěd 1 ks, rys 3 ks, divoká kočka 1 ks, liška 28 ks, kuna 9 ks, tchoř 5 ks, lasička 7 kusů a pernatá škodná 344 kusů.

Ve dnech 15. a 16. 8. 1731 majitel Adam Schwarzenberk střílil v revíru Včelná 7 jelenů, několik laní a kolouchů, dále lišku a silného medvěda.

Dne 8. září 1742 ukládá majitel panství šetření vysoké zvěře, která utrpěla válečnými událostmi posledních let značné ztráty a dle stavu z 14. 10. 1742 zde bylo pouze 69 jelenů, 97 laní a 32 kolouchů.

V roce 1750 byl postaven lovecký zámeček v Zátóni při tamním dvoru a to zejména jako výchozí místo pro lov tetřevů.

V letech 1764-1766 bylo uloženo snížení stavů vysoké s ohledem na značné škody, které působila na pozemcích poddaných. Přehled uveden v tabulce č. 8.

Tabulka č. 8: Stavby jelení zvěře v letech 1759-1785.

Roky	Jeleni	Janě	Kolouši	Celkem
1759	86	173	59	318
1769	97	125	48	270
1770	64	100	33	197
1766	?	?	?	173
1785	80	155	42	277

V roce 1785 dále jsou záznamy o odstřelu 37 ks srnců, 76 ks srn, 25 ks srnčat, 282 ks zajíců, 44 tetřevů (kohoutů), 71 ks tetřevích slepic, 75 ks koroptví a 202 ks jeřábků. Další zvýšení odstřelu vysoké zvěře bylo uloženo v roce 1790.

Odstřel posledních vlků je zaznamenán v roce 1756. Odstřel posledního medvěda v roce 1752, ovšem v roce 1789 byl hlášen ve Vimperských lesích nový výskyt medvědů a v roce 1792 byl nalezen v revíru Mlynářovice uhynulý starý medvěd. Další medvěd se na Vimpersku vyskytl na přelomu 18. a 19. století. Rovněž vlk se zde znovu vyskytl a byl střílen na honu dne 2. 12. 1874 v revíru Lipka. Poslední rys byl střílen na Vimpersku v roce 1794 a v roce 1799 poslední 3 kusy černé v revíru Oseky. Tetřívci jsou zaznamenáni na Vimpersku teprve v posledním deceniu

(desetiletí) 18. století, na listině odstřelu se objevili poprvé v roce 1799.

Léta 1800-1806 byla v důsledku průchodu vojsk (zejména Chorvatů) pro zvěř velice nepříznivá. V následující době se rozmohlo na Vimpersku pytláctví, a to zejména pytláci ze sousedních Bavor, kteří navíc ohrožovali na životě také lesní zaměstnance. V roce 1790 byl pytlák zastřelen nadhajný Jan Adam Resch a z toho důvodu majitel rozhodl pro další redukci a později pro úplné vystřílení zvěře vysoké. Tento příkaz byl vydán v roce 1817, vysoká zvěř byla vedena jako „stálá“ do roku 1827, kdy byly střeleny poslední 3 kusy. Pokud se na Vimpersku objevil nějaký kus vysoké, ihned byl zastřelen. Takový záznam je ještě v roce 1848 v revíru Včelná a roku 1863. Po vystřílení vysoké zvěře došlo ke zvýšení stavů zvěře srnčí a to zejména po polomech a následné kůrovcové kalamitě z let 1832-40, kdy pro ni byly vytvořeny po polomech a následné kůrovcové kalamitě dobré životní podmínky. V této době byly také konány hony na tetřívky a to na plochách rašelinišť, zejména v oblasti Zátoň, Borová Lada a Strážný, v kterém bylo v roce 1855 zastřeleno na honu 6 tetřívků.

V 60. letech minulého století bylo nejvíce v oblasti Zátoň, Knížecí Pláně a Strážný 70kusů tetřeví zvěře a 30 kusů (zejména Borová Lada, Strážný, Zátoň a v revírech Včelná).

Jedním z nejlepších byl z hlediska myslivosti tehdy revír Strážný, a to pokud šlo jak o množství, tak o druhy se zde vyskytující, dále vzhledem k rozmanitosti stanoviště, dostatku zemědělských ploch, lesů na jižních chráněných svazích a dobrou příležitostí k pastvě, dostatku krytů pro zvěř, rašeliništních ploch.

V roce 1859-60 byla tuhá zima s velkým množstvím sněhu, byly způsobeny značné škody na zvěři. Nalezeno bylo 86 kusů uhynulé srnčí zvěře.

Tehdejší majitel panství Schwanzerberg opět zatoužil prožívat kouzlo lovu říjných jelenů a zvát významné hosty z vysokých kruhů rakouského mocnářství, a proto v roce 1874 v oblasti Basumu rozhodl, že opět nasadí zvěř vysokou v počtu 648 kusů, a že po aklimatizaci po několika letech, bude tato zvěř vypuštěna do volnosti a za tím účelem měla být oplocena plocha 800 kj. Dne 8. 3. téhož roku předložil lesní úřad rozpočet na zřízení obůrky, v rozloze 125 kj, oplocené dřevěným plotem nad Idinou pilou. Situační plán obůrky byl předložen 12.3. Dne 24. 3. 1874 majitel schvaluje návrh stavby. Základní zvěř byla pro tuto obůrku dodána v roce 1874 z Poněšické

obory, a to jelen desaterák Hanzl z obory Hluboká nad Vltavou (byl vychován z koloucha na jedné myslivně) a 2 laně z panství Orlického, jedna byla odeslána vlakem ze stanice Lužná do stanice Strakonice dne 30. ledna 1875. Dále byly ještě téhož roku přikoupeny 4 laně z panství Křivoklát. Rodili se kolouši a v aklimatizační obůrce o výměře 70 ha žilo už 11 kusů.

V souvislosti se zamýšleným vypuštěním vysoké zvěře z aklimatizační obůrky do volnosti bylo plánováno oplocení revírů Zátoň a Mlynářovice na Volarské hranici. Za tím účelem předložil lesní úřad dne 2. 10. 1876 plán se třemi rozpočty. Dne 6. 10. 1876 majitel povolil zřízení 5200 sáhů dřevěného ochranného plotu. Práce měla být provedena během následujících dvou let.

V roce 1877 byla do obůrky dodána další laň z Podkomel (z panství hraběte Thuna), pro kterou vyslal lesní úřad dne 30. 8. 1877 hajného a odeslal současně i bednu pro její dopravu. Dne 18. 3. 1878 byl odeslán z Hluboké nerovný desaterák, určený pro Zátoňskou obůrku. Podle zprávy bylo 27. listopadu 1878 z aklimatizační obůrky do volnosti vypuštěno 29 kusů vysoké, z toho 9 jelenů (1 dvanáctérák, 2 šesteráci, 1 vidlák, 5 špičáků), dále 12 laní a 8 kolouchů. Sousedním revírům bylo uloženo, aby vypuštěné jelení zvěři byla poskytnuta ochrana. Byla také ustanovena povinnost podávat ve čtvrtletním období hlášení o stavu této zvěře a zajistit pro ni krmení. Část zvěře, a to jelen z Hluboké 3 laně a 1 kolouch, byla v obůrce ponechána jako rezerva. Ještě v téže roce v únoru odstřelili Bavorští pytláci silného jelena Hanzla. Jako náhrada byl dovezen ze Schwarzenau v Dolních Rakousích jeden osmerák. Dále byly dodány do Zátoně 3 laně se 2 kolouchy z Černovic u Tábora a v roce 1880 nerovný dvanáctérák z Radouce v Karpatech, který byl po dvou letech poslán do Poněšic.

Tak byl položen základ novému osazení Vimperska vysokou zvěří, která se zde v dobrých životních podmínkách zdárně rozmnožovala, její stavy vzrůstaly, pronikala do vnitrozemí a opět začala působit značné škody. S odstřelem nově vysazené vysoké bylo započato v roce 1879, kde byli střeleni 4 jeleni, z toho 1 desaterák. K podstatnějšímu odstřelu bylo přistoupeno na počátku roku 1888. Stavy ostatní zvěře v roce 1879 činil: 808 kusů srnčí zvěře, 311 kusů zvěře tetřeví, 259 kusů tetřívčů, 320 zajíců, 180 koroptví.

Se zvyšováním stavu vysoké se snižovaly stavy zvěře srnčí. Její stav poklesl v roce 1892 na 448 kusů (z toho 135 srnců, v roce 1897 na 348 kusů (z toho 112 srnců). V roce 1897 zde bylo 185 kusů zvěře tetřeví, 250 zajíců, 110 jeřábků a 240

koroptví.

Vysoké stavy jelení zvěře měly přirozeně za následek značné škody a to jak na lesních porostech, a to zkousáním a loupáním, ale také na sousedních zemědělských pozemcích. Z tohoto důvodu bylo přistoupeno počátkem tohoto století k oplocování lesů, aby se zamezilo přecházení vysoké do obecních honiteb.

V roce 1878 byla vystavěna lovecká chata na Basumu na místě původní primitivní chaty z roku 1863. V roce 1902 byla postavena další lovecká chata na Boubíně. V tomto roce je také zaznamenán nejvyšší stav vysoké a to 950 kusů, 295 jelenů, 439 laní a 216 kolouchů. S tím souvisí také největší odstřel: 50 jelenů, 111 laní a 70 kolouchů, celkem tedy 231 kusů. V roce 1905 byla na Boubíně postavena kaple sv. Huberta.

Nejvyšší stavy se udržovaly v revírech Zátoň a Včelná. V hospodářském roce 1903/4 bylo na panství 490 kusů jelení zvěře, z toho 198 jelenů, 199 laní a 93 kolouchů. Pro zajímavost nejvíce kusů připadalo na revír Zátoň -252, Včelná 18, Mlýnářovice 2, Lipka 1. Dále zde bylo 527 kusů srnčí zvěř, 464 zajíců, 177 kusů zvěře tetřeví, 124 kusů tetřívčí, 174 jeřábků, 310 koroptví. V tomto hospodářském roce byly vyčleněny na krmení jelení zvěře tyto částky: revír Zátoň-11.650,13 K, Včelná 4.530,63 K, čili celkem 16.186,76 K, t.j. průměrně na 1 kus asi 6 korun. Největší položka z toho připadala na luční seno, dále na sezamové arašidové pečivo, kukuřici, na nákup soli fosforového vápna a lizů. Podle zprávy říšsko-německých lesníků v roce 1911 činily náklady 18.043 K. Ve zprávě se také uvádí průměrná váha jelena 126 kg, laně 77 kg a koloucha 35 kg. Tento stav byl vyhodnocen jako dobrý, ovšem očekávání nesplňovalo paroží. Pěstebním cílem bylo dosažení poměrů jelenů k holé 1:1,5. Plocha lesních luk pro zvěř činila 98,762 ha, z toho Včelná 88,389 ha a Zátoň 10,373 ha.

Zimní stav zvěře v roce 1921-22 činil 307 kusů vysoké, z toho 110 jelenů, 144 laní a 53 kolouchů, 203 kusů srnčí (srnců81), 301 zajíců, 39 kusů zvěře tetřeví, 56 kusů zvěře tetřívčí, 73 jeřábků a 131 koroptví.

Pro osvěžení krve byla do vimperských lesů jelení zvěř, a to na počátku roku 1914 to byly 2 laně a 1 kolouch z Poněšic, z Hamburku 1 kavkazský jelen s laní (ten ale v červenci téhož roku uhynul, pravděpodobně v důsledku zranění, které utrpěl během dopravy). V únoru roku 1924 byly dodány 3 kusy vysoké (jelen šesterák a 2 laně) z Břeclavy na Moravě, vypuštěné v revíru Včelná (Kruml, 1964).

V roce 1933 byla provedena revize Lesního hospodářského plánu, který byl

převzat od Schwarzenberků. V oboře se tehdy chovalo 500 ks jelení zvěře. Ta způsobovala opět vysoká poškození lesních porostů, včetně pralesa, který byl jeho součástí. Zvěř se s oblibou stahovala na teplejší jižní svah v místě pralesa, proto tento LHP doporučoval celý oplotit, k čemuž nedošlo. Dne 31. 12. 1933 byla doposud soukromá přírodní rezervace, prohlášena za Státní přírodní rezervaci Boubínský prales.

Po převzetí Boubína státem měla obora rozlohu 3200 ha a rozkládala se na polesí Včelná 534 ha, na polesí Mlynářovice 1066 ha, na polesí Zátoň 1600 ha. Převzetím lesů státem doznala obora podstatné změny tím, že došlo k úplnému uzavření obory. Dříve nebyl plot na hřebenu Basumu. Při přebírání majetku, stát odmítl odkoupit „Zámeček“ pod vrcholem Boubína s dřevěnou kaplí Sv. Huberta, jako něco nadbytečného k lesnickému a mysliveckému provozu. Proto ho Schwarzenberk nechal demontovat a znovu postavit v oboře Hluboká nad Vltavou. Zámeček byl postaven z jediného kmene jedle, která měla hmotu přes 40 m³.

Státní lesy provozovaly myslivost na Boubíně stejně intenzivně jako za předchozího majitele. Byly postaveny nové dřevěné chaty. Za státu se v oboře přestalo pasečně hospodařit, zvyšovala se přirozená úživnost zvětšováním rozlohy luk a pěstováním hlízovin, prováděly meliorace. O této době se udává, že stavy jelení zvěře byly vyšší, než 400 až 500 ks plánovaných a že státní personál zatajoval skutečné stavy zvěře, obdobně jako schwarzenberští předchůdci. Tehdejší odborník Oldřich Cába bydlel na hájence Bretenberg, po roce 1945 nazývaném „Palečkovna“ v polesí Včelná.

Období let 1930-38 celkově provázela oboru citlivá národnostní politika, protože se Boubín rozkládal v německém pohraničí a bývalí schwarzenberští dělníci patřili k německé národnosti, proto se dostávali do vnitrozemí na jiná místa v rámci státních lesů.

V září 1938 Boubín spadl pod správu německého lesního úřadu a přestalo se hospodařit podle platného LHP, nebyly dodržovány ani jeho zásady. Neprováděla se ani potřebná oprava oborního plotu, který byl drátěný, mezi dřevěné sloupky. Přestalo se pečovat o louky. Šoulovací chodníčky se však každoročně vyhrabávaly pro usnadnění lovu jelení zvěře. Ten prováděli vysocí činitelé německé armády a nacistické strany. „Zámeček“ pro jejich ubytování doznal za války modernizaci přístavbou místnosti v přízemí a podkroví. O válečném Boubíně zbylo velmi málo písemností.

Rokem 1945 začíná nová kapitola. Plot boubínské obory byl neudržovaný a nedočkal se oprav ani v letech poválečných. Lesnictví mělo jiné priority a pro tak rozsáhlé práce scházeli dělníci i peníze. V poválečném všeobecném nedostatku potravin nebyla zvěř dostatečně přikrmována, a proto migrovala do klidných vysídlených území Šumavy. Jelení zvěř se však stále považovala za oborní, avšak stavy mimo ní se zvyšovaly. Po válce se zvěř rozšířila po celé Šumavě. První jelen byl po desetiletích uloven v roce 1948 na Kvildě (Novák, 1992). Stav jelení zvěře se udával 150 kusů, ale bylo jich v oboře nejméně dvakrát tolik (Vaněk, 1987).

Hajní ve svých úsecích zajišťovali oborní práce. Oborníkem se stal Walter Paleček, který pocházel ze staré schwarzenberské lesnické rodiny, narozen 1900 a pro svůj zjev a vystupování byl velice populárním a žádaným oborníkem.

Poškození zvěří v boubínské oboře, bylo značné. Došlo ke zmenšení obory o celý zátoňský Basum. Tedy teprve r. 1949 se realizoval záměr prvorepublikových lesníků, aby obora byla mimo prales. Avšak ani po tom tam nepřestala dělat škody a další dva roky se konaly naháňky na její redukci.

K lovu sloužily vysoké posedy z 1. republiky ještě v dobrém stavu. Nové se nestavěly, neboť scházeli tesaři. Malá péče na loukách, založených ještě Schwarzenberky snižovala se úživnost obory i malé výnosy sena z nich. Dávala se přednost sušení na loukách po Němcích a navázení do centrálních seníků.

Dne 1. 1. 1956 vznikl Lesní závod Boubín tvořený dvěma Lesními hospodářskými celky Boubín a Strážný o celkové rozloze 27 108 ha.

V roce 1960 vlivem velkého polomu na polesí Zátoň a části Včelné, došlo k značnému poškození oborního plotu, byl téměř nefunkční a na jeho opravu i provoz obory nebyla vůle vyčleňovat prostředky. Nebyl ani důvod, jelikož se jelení zvěř rozšířila do volnosti. O zániku obory není známo žádné zdůvodňující usnesení. Zánik obory se datuje r. 1963, kdy Walter Paleček odešel do důchodu.

3. Materiál a metodika práce

Údaje k historii vzniku obory Boubín a chovu jelení zvěře v oblasti Boubín jsem čerpala z dat zpracovaných v diplomových pracích ing. Stanislava Kolína (bývalý ředitel LZ Prachatice), ing. Jaromíra Kříhy (nynější ředitel LZ Boubín) a z Krumlova „Historického průzkumu lesů pro lesní závod Boubín (LHC Boubín a Strážný).

Přírodní podmínky v oboře jsem popsala dle dosud platného a pro oboru zpracovaného Hospodářského lesního plánu 1985-94. Informace o chovu jelení zvěře mně poskytl a vše se mnou konzultoval ing. Pavel Kub- hlavní inženýr LZ Boubín, a ing. Jirkovský. Další údaje jsem zpracovávala z Hlášení o plnění lovu a chovu, z Ročního výkazu o honitbě, stavu a lovu zvěře, plánu chovu a lovu, plánu péče o zvěř. Popis trofejových hodnot ulovené jelení zvěře je zpracován na základě dat uvedených v bakalářské práci Miroslava Vlka (2010). Ostatní informace jsem získala z uvedené literatury.

3.1. Novodobá historie chovu jelení zvěře oboře

31. 12. 1970 v důsledku reorganizace Jihočeských státních lesů byl zrušen LZ Boubín. Boubínský celek přešel začátkem roku 1971 pod správu Lesního závodu Prachatice.

Intenzivní chov jelení zvěře měl na Boubíně stoletou tradici a ani desetileté období útlumu zdejší myslivosti v šedesátých létech podstatně nezměnilo situaci. Zvěř se vykytovala ve všech zdejších polesích.

Po převratných událostech v politickém vývoji se r. 1970 stal podnikovým ředitelem státních lesů v Českých Budějovicích Ing. František Kalina, který znovu prosazoval vybudování obory. Argumentoval ideou: jelení zvěř se ve volnosti zredukuje na 3 ks/1000 ha a její intenzivní chov na Šumavě bude jen v jednom místě- v oboře na Boubíně. Nebudou větší škody zvěří, udrží se přirozená obnova lesa.

Odpůrci z řad lesníků nevěřili v reálnost dosažení uvedené redukce zvěře. A opravdu se to do roku 1990 nepodařilo. Lov trofejové zvěře zůstal u státních lesů pro zahraniční lovce a domácí prominentní hosty, pro lesnický personál jen velmi

omezeně. Lov holé zvěře prováděl provozní personál. Stále se zvyšující plány lovu této zvěře bylo nereálné splnit, a to díky chybějící trofejové motivaci a zároveň se vybíjení holé zvěře považovalo za nemravné.

Prosadit tak rozlehlou a finančně nákladnou stavbu jako byla obora, nebylo snadné. V území budoucí obory se nacházely účelové výzkumné skupiny sledované akademikem Miroslavem Vyskotem z Lesnické fakulty v Brně. Mezi oběma plány došlo ke sporu, v němž se těžce prosadila změna hranic, aby se tyto plochy nacházely mimo oboru. K odpůrcům obory patřili ochránci přírody. Ti měli požadavek na oplocení 9 ha, tehdy navrhované SPR „Milešický prales“ a bylo mu vyhověno. Argumentace ochránců, že stavba obory je neslučitelná s posláním CHKO, nebyla brána v úvahu. Konečný souhlas ke stavbě obory muselo dát Ministerstvo lesního a vodního hospodářství.

Nová obora již neměla zahrnovat vrchol Boubína a ani ochranné pásmo. Stavba oborního plotu započala roku 1974. Dle požadavku ochránců tvořilo plot jen dřevo. Jako sloupky byly využity vyřazené, impregnované železniční pražce. Desetitisíce plotovek a příčných latí vyráběly všechny lesní správy. Kolem plotu vznikla zemní cesta. Šlo o rozsáhlou stavbu v náročných terénních podmínkách.

K uzavření obory došlo v období vrcholu jelení říje dne 28. 9. 1976 na sv. Václava a toto datum lze považovat za vznik nové boubínské obory. Ten den se zorganizovala rojnice honců, kteří stahovali lesy od Lenory až k Dlouhému hřbetu, kde zůstala v plotu poslední otevřená místa.

3.2. Popis přírodních podmínek

Boubínská hornatina je součástí vnitřního pásma Šumavy, s jejímž nejvyšším vrcholem je Boubín, měřící 1 362 m. n. m, a Bobík 1263 m. n. m. Vlastní masiv Boubína tvoří zvláštní orografickou podoblast a nelze jej od vlastní Šumavy oddělovat. Většinou jde o členitý terén s táhlými svahy, které odpovídají značnému biologickému stáří celého šumavského masivu. Povodím patří vybudovaná obora k řece Vltavě. Územní celek patří celou svou plochou ke krystaliniku českého jádra. Jeho skalní podklad tvoří dvě hlavní jednotky, které se liší složením, tektonikou i stářím. Největší část přísluší rulám a magmatikům tzv. jednotvárné série.

Převládající horninou je středně až hrubě zrnitá biotypická magmatická pararula, pomístně pak žula. Zvětváním geologického podkladu dochází ke vzniku hlubokých půd převážně hnědozemního typu.

Severně od něho se lesnaté pohoří snižuje níže, až k Cikánskému potoku a východně až do údolí řeky Blanice. Město Vimperk se nachází dále a je dodnes nazýváno městem pod Boubínem. Spády potoků dříve bývaly využívány k plavení dřeva. Stopy po něm najdeme u hájenek Janova Pila a U baštýře, kde zůstaly rybníčky.

Dlouhý hřbet je masiv lesů, táhnoucí se jihovýchodně od Boubína přes horu Solovec k Bobíku.

Severovýchodní část boubínského masivu zaujímá revír Včelná, východně revír Mlynářovice, kde se jelení obora nachází. V ní je zaplacen téměř 10 ha rozlehlý pralesovitý porost – „Přírodní rezervace Milešický prales“.

Jihovýchodně od Včelné pod Boubínem je přírodní rezervace Čertova stráž (62,62 ha) s přirozenými lesními porosty na strmých svazích.

Do jižní části boubínského lesního masivu (od Bobíka směrem k Volarům) patří hora, zvaná Jedlová. Zátoňská hora je lesnaté území táhnoucí se až k Ptáčnicku nad Lenorou. Zátoňská hora je také název téměř padesátihektarové přírodní rezervace.

Jihozápadní část horstva patří historicky daným revírům Zátoň a Boubín (dnes polesí Kubova Huť). Od vrcholu Boubína k Zátoni a Horní Vltavici se táhne horský hřbet Pažení, nazývaný Basum.

Území vybudované obory spadá do horského chladného okrsku. Krátké jaro, léto bývá poměrně chladné a vlhké, pouze podzimní období bývá relativně suché a teplé s poměrně stálým a jasným počasím. Zima bývá dlouhá a tuhá s poměrně vysokou sněhovou vrstvou.

Délka vegetační doby činí pouze třetinu roku zhruba 125 dní a spadá do období od 15. 5. do 16. 9., což spolu s velmi kyselou půdou způsobuje nižší úživnost obory.

Klimatické podmínky:

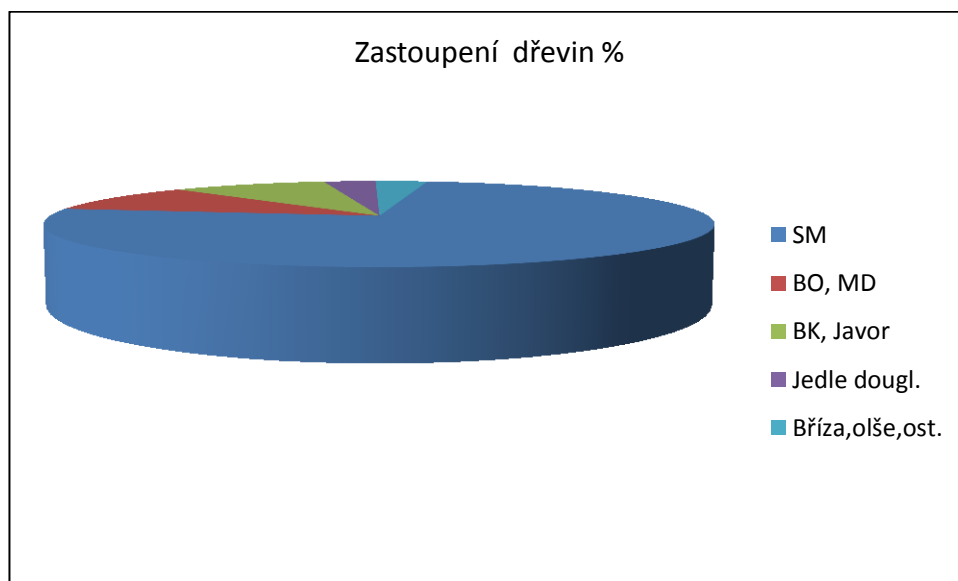
-průměrná teplota v lednu	- 4 až – 5°C
-průměrná teplota v červenci	12 až 14°C
-průměrná teplota v září	8 až 10°C

-průměrný roční úhrn srážek	800 až 1000 mm
-průměrný počet dnů se sněžením	60 až 70
-průměrná sněhová pokrývka	60 až 100 cm

Přírodní podmínky značně ovlivňuje výškový rozdíl různých částí obory. V jejích nejnižše položených partiích v nadmořské výšce kolem 700 m lze nalézt louky, pastviny a lesní porosty s převahou listnáčů. Ve vrcholových částech (nejvyšším bodem obory je Solovec - 1154 m n. m.) naopak převažují smrkové monokultury, místy s příměsí jedle a buku. Celkově v porostech jednoznačně dominuje smrk (75 %), za nímž následují borovice a modřín (dohromady 10 %), buk a javor (9 %), jedle a douglaska (3 %) a vtroušené dřeviny (např. bříza, olše), viz graf č. 2. Plodonosné listnáče zvyšující úživnost prostředí (zejména duby a jírovce) v boubínské oboře díky drsnějším přírodním podmínkám chybí. Zastupují je pouze jabloně.

V převládajících smrkových porostech navíc téměř chybí bylinné patro. Zvěř je tak kromě příkrmování odkázána na louky a pastviny soustředěné převážně v severovýchodní části, příp. na zvěřních políčkách.

Graf č. 2: Zastoupení dřevin v oboře.

3.3. Stav jelení zvěře po uzavření obory

Uzavřením vznikla obora pro chov jelení zvěře pod názvem obora „Boubín“ o výměře 2335 ha, rozkládající se na východním svahu Boubína. Stavba zahrnovala i dostatečné množství pastvin o velikosti 105 ha, luk a orné půdy zaujímající 70 ha. Rozhodnutí o její výstavbě je důležité nejen z pohledu ekonomického, ale i jako opatření vedoucí k udržení pokud možno přirozeného stavu prostředí a i ke zvýšení celkové atraktivnosti této oblasti.

Průběh říje v tomto roce byl dobrý, proto došlo k větší koncentraci zvěře, hlavně ve spodní části obory, kde se zvěř již nemohla vracet do nižších partií lesa, tak jak byla zvyklá. Chování zvěře během říje bylo vcelku normální a měnilo se teprve s postupujícím časem. Docházelo k diferencování skupin zvěře, čímž se začalo ukazovat, která zvěř byla na území obory doma, a která sem přišla a byla tedy na území této lokality cizí. Diferenciace zvěře se prohlubovala až k začátku měsíce prosince, kdy již bylo zřejmé, která zvěř je schopná se přizpůsobit a pro kterou toto prostředí zůstane cizím. Tato zvěř, která se neadaptovala, se neustále pohybovala kolem plotu, kde byla zvyklá přecházet. Přestože byla krmeliště vzdálena pouze 200 metrů od tohoto oborního plotu, tato „cizí“ zvěř je nenavštěvovala.

Bylo zjevné, že zvěř soustředěná kolem plotu prodělává těžkou stresovou zátěž vlivem cizího prostředí. Jednotlivé kusy si zafixovaly kudy do obory přišly a chodily kolem těchto míst. Personál obory byl nucen přistoupit u této zvěře k její redukci poté, co ani příkrmování přímo u plotu nepřineslo lepší výsledky a tudíž zmizela naděje, že by se tato zvěř byla schopná adaptovat. Průběrný odstřel byl prováděn v době lovu po celé ploše obory, tedy nejen u té zvěře, která se zdržovala u oborního plotu, přičemž byla lovena pouze chovatelsky nevhodná zvěř, což znamená, že byl prováděn důsledný průběrný odstřel. Přes všechna opatření došlo v té době k úhynu několika převážně starších kusů (4 jeleni ve stáří 6-8 let, 2 jeleni 10-12 let, 3 laně 6-9 let a 5 kolouchů) s převahou zejména starší zvěře.

V prvním roce byla výše plánu lovu určena převážně deduktivně, protože nešlo určit jaké množství, v jakém poměru stáří a ani jak se bude zvěř chovat. Vycházelo se z toho, že cílové stavy mají být celkem 300 kusů jelení zvěře při poměru pohlaví 1,2:1 ve prospěch jelenů. Toho podzimu nebylo možné provést jakékoli sčítání, které by vyústilo ve stanovení skutečných stavů. Vlastní odstřel byl prováděn až do 15.

ledna následujícího roku (r. 1977) a to zásadně mimo krmeliště, na které si zvěř postupně začínala zvykat a to i za cenu, že se tam zdržovala chovatelsky nežádoucí zvěř. Za uvedenou loveckou sezonu bylo uloveno 20 kusů jelenů, z toho z I. věkové třídy 8, z druhé 7 a ze třetí věkové třídy 5 kusů jelenů. Dále pak 57 laní a 32 kolouchů, čili 109 kusů celkem.

Po ukončeném odstřelu bylo nezbytně nutné odpovědět na otázku, jaké jsou vlastně skutečné stavy jelení zvěře v oboře a jaká je jejich skladba. Závěrem měsíce ledna r. 1977 došlo k výraznému poklesu teplot, což vedlo k rozhodnutí provést sčítání zvěře a to především u krmelišť a potom v místech kde se zvěř podle pozorování zdržovala. Sčítání bylo provedeno třikrát v průběhu týdne, a jejich průměr udával:

98 ks	jelenů
171 ks	laní
<u>79 ks</u>	<u>kolouchů</u>
318 ks	celkem.

Tato výše se zdá uspokojující, ale názor odborníků, který vycházel ze situace a znalostí, byť krátkodobých, se s těmito závěry sčítání rozcházel a toto sčítání bylo značeno za neodpovídající. Proto bylo rozhodnuto sčítání opakovat v intervalech po dvou dnech v dalším týdnu. Při dalším poklesu teplot v měsíci únoru bylo rozhodnuto o dalším sčítání, a to ve dnech kdy bylo v oboře po určitých opatřeních nejvíce klidu, výsledky sčítání byly následující:

Jelenů	119 ks, z toho I. věk. třída	79 ks
	II. věk. třída	28 ks
	III. věk. třída	12 ks
Laní	132 ks	
<u>Kolouchů</u>	<u>91 ks</u>	
Celkem	342 ks	

Výsledky tohoto sčítání byly vzaty jako konečné a poměrně objektivní vzhledem ke stavu a chaotické situaci v chování zvěře, neboť nutno znovu připomenout, že zvěři bylo nutno nechat čas, aby si na nové prostředí zvykla a spíše se jejímu chování podřizovat a přizpůsobovat jí i pracovní režim personálu.

Z celkového přehledu o provedení odstřelu a následném sčítání zvěře vyplývá, že celkové stavy zvěře, které byly uzavřeny do obory, byly vyšší než se přepokládalo, a že tedy byl naplněn záměr stažení zvěře a snížení jeleních stavů v těch místech (mimo jelení oblast), kde byla nežádoucí.

Do obory bylo tedy uzavřeno celkem 465 kusů, přesto ale se zdá, že ani tyto počty nejsou zcela přesné.

V kalendářním roce 1977 bylo započato s odstřelem již v polovině měsíce srpna a to po celé ploše obory, mimo stávaníště zvěře a krmeliště. Vlastní říje začala poněkud později, tzn. kolem 20. září a končila opět kolem 20. října a vlastní vrchol byl mezi 5. až 10. říjnem, tedy posunut oproti jiným létům o 7 až 10 dní. Na uhrabaných záskocích bylo patrné, a to především v závěru říje, že plní svůj účel a došlo tedy k dalšímu vniku zvěře zvolna do obory, počtu zhruba asi 30 ks.

Chování nově vzniklé zvěře do obory bylo určitou obdobou roku předešlého, i když rozhodně v menší míře, protože i počet těchto kusů byl nižší.

Výše odstřelu byla dána především záměrem, aby byly pokud možno dosaženy cílové stavy.

Celkový odstřel činil:

Jelenů	52 ks,
Laní	98 ks,
<u>Kolouchů</u>	<u>37 ks.</u>
Celkem	187 ks.

Tato výše odstřelu naplňovala tedy početní předpoklady chované zvěře. Chování zvěře se čím dál více normalizovalo. Zvěř si vzhledem ke svým životním podmínkám a potřebám sama určila svá stávaníště, trvalé ochozy pastevní plochy. V té době již naprosto samozřejmě a pravidelně navštěvovala krmeliště a zvykla s na příkrmování i během vegetační doby.

Sčítání zvěře pro sestavení plánu „CHOVU A LOVU I“ na rok 1978 bylo provedeno v druhé polovině měsíce ledna téhož roku. Výsledky ukázaly, že početní stavy nejsou stále na té úrovni, jaké by bylo zapotřebí.

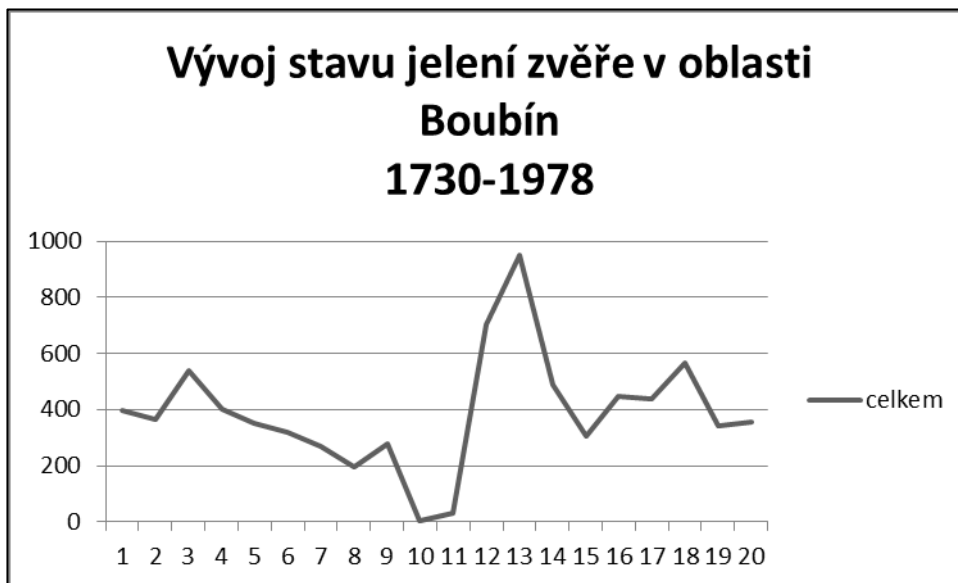
Sčítané stavy:

Jeleni	127 ks, z toho I. věk. Třída 77 ks, II. věk. Třída 39 ks, III. věk. Třída 11 ks,
Laně	156 ks,
<u>Kolouši</u>	<u>75 ks,</u>
Celkem	358 ks.

Přesto, že byla maximální snaha dosáhnout cílových stavů stanovených pro tuto oboru, nedařilo se je dosud splnit. Ukázalo se, že počet zvěře vnikající přes záskoky do obory byl vyšší než by se podle stop předpokládalo, a konečně i proto, že ne všechna zvěř ještě v tuto dobu pravidelně navštěvovala krmeliště a tím také nebyla zahrnuta do sčítání.

Této „nadpočetní“ zvěře postupně ubývalo a zhruba rokem 1980 se život jelení zvěře v oboře normalizoval a začalo se s ní také podle všech pravidel chovu. Souhrn doložených stavů jelení zvěře je uveden v tabulce č. 9 (v příloze), a vývoj stavu v grafu č. 3.

Graf č. 3: Vývoj stavu jelení zvěře v letech 1730-1978

Této „nadpočetní“ zvěře postupně ubývalo a zhruba rokem 1980 se život jelení zvěře v oboře normalizoval a začalo se s ní také podle všech pravidel chovu.

V dalších letech se budovaly sklady krmiva a jejich mísirna, chladicí zařízení na zvěřinu, malá aklimatizační komůrka a dvě dřevěné lovecké chaty. Z bývalé Milešické školy vznikl úpravami novodobý lovecký zámeček. Oborní chov se rozvíjel pod stálým dohledem uznávaného odborníka na jelení zvěř Ing. Lochmana, CSc.

Služebně spjatý se starou oborou byl také oborník a uznávaný „jelenář“ Václav Kub, který 12 roků vykonával pomocníka oborníka Palečka na chatě Sovorajt v době jelení říje, a na Boubín se dostal již r. 1948 na místo hajného na Veselce.

Další oborník Jan Kříha (narozen 1937) také byl oddán celoživotní službě na Boubíně a spolu s Václavem Kubem se zapsali do historie nové obory jako její provozovatelé.

3.4. Původ zvěře

Při zřizování obory bylo stanoveno soustředit chov jelení zvěře do obory a tím pro budoucí generace umožnit podstatné zlepšení chovu geografického ekotypu šumavského jelena (*Cervus elaphus L.*).

Po roce 1817, kdy byla veškerá jelení populace v oblasti Boubína zlikvidována odstřelem, vedly potřeby a zájmy tehdejších majitelů k tomu, že v této oblasti byla jelení zvěř v roce 1874, opět vysazena. Jednalo se o zvěř pocházející z obory Hluboká nad Vltavou, Lán a z Rakouska. Z toho je zřejmé, že nešlo o založení čisté populace karpatské či západoevropské jelení zvěře. Jeleni zde žijící tak vytvořili dvě formy odlišující se zbarvením. Světlejší červená forma vznikla pravděpodobně křížením s karpatským jelenem vyskytujícím se dříve v Rakousku. Druhá tmavší forma je typická pro poddruh jelena středo či západoevropského.

Z genetického hlediska nebyla tedy zvěř obory Boubín jednotného původu a ani velice kvalitní, ovšem tvořila základ populace nynější. Původní obora měla trvání zhruba 60 roků. Vyznačovala se tehdy nízkou úživností, vysokým početním stavem zvěře, nízkou úrovní krmení, z čehož vyplývá, že k zlepšování kvality dojít nemohlo, a tato zvěř byla nucena se přizpůsobit tvrdým podmínkám. Měla pak jen 16 let na zlepšení své kondice a založení lepší populace. Problémy se zajištěním mysliveckého hospodaření z hlediska početních stavů a dodržování chovatelských zásad z důvodu rozptýlení zvěře i daleko mimo jelení oblast, se ukázaly jako téměř neřešitelné.

3.4.1 Hmotnostní poměry původní zvěře

Po uzavření obory v roce 1976 byly průměrné hmotnosti velmi nízké. Bylo to ovlivněno řadou faktorů, zejména změnou životního prostředí a celkového režimu života zvěře. Proto je nutné brát tyto hmotnosti s určitou rezervou. Vliv uzavření obory na hmotnost zvěře je uveden v tabulce č. 10.

Tabulka č. 10: Vliv uzavření obory na hmotnost zvěře

Rok	Jelen	Laň	Kolouch
1976	89 kg	58 kg	27 kg
1977	82 kg	56 kg	25 kg
1980	98 kg	58 kg	30 kg
1983	107 kg	60 kg	32 kg

Z uvedených dat je zřejmé, že došlo postupně ke zvyšování hmotnosti.

Během následujících let zvěř postupně přivykala novým podmínkám, docházelo k introdukci zvěře nové a nutnému průběrnému odstřelu. To vše vedlo k tomu, že se hmotnost zvěře začala normalizovat a později i zvyšovat. Je nutno uvést, že se jedná o hmotnost kusů vyvržených a u jelenů bez hmotnosti hlavy, a že odstřel byl zaměřen především na jedince podprůměrné a průměrné.

3.4.2 Kvalita trofejí původní zvěře

V době uzavření obory byly hodnoty jeleních trofejí průměrné, až podprůměrné. Jelení na prvním paroží měli slabé, krátké paroží a to do 20 cm délky. Druhé paroží převážně představovalo slabého šesteráka a u starších jelenů bylo pak značné množství vidlicových jelenů, zhruba v poměru 40% vidlicových a 60 % korunových. Původním jevem u vysokého procenta jelenů byla krátká středová výsada-opěrák, který je podstatným kritériem chovné hodnoty jedince. Pokud jde o členitost paroží v koruně, vykytovaly se krátké výsady, do značné míry ploché-chyběla tedy hloubka koruny. V bodových hodnotách CIC zde bylo velice málo jelenů, kteří ve III. věkové třídě měli naději alespoň na bronzovou medaili, tedy 170 bodů a více. Z pohledu bodových hodnot vytvářeli tito jeleni poměrně krátké lodyhy a velice nízká byla hmotnost paroží vzhledem k bodové hodnotě.

3.4.3 Kvalita holé zvěře

V případě zvěře holé byl průběrný odstřel zaměřen především na slabé laně a kolouchy. Tato selekce populaci svědčila, byť šlo o postup dlouhodobý.

Proces celkové adaptace u dospělé holé zvěře byl velmi významný. Stresové stavy musely zákonitě ovlivňovat biologickou kvalitu potomstva laní. Konstituční zdatnost byla u potomstva dvojnásobně zatížena u laně během gravidity a u koloucha po narození. To znamená, že než vznikne populace dokonale adaptovaná, musí odrůst v uzavřené oboře dvě generace zvěře. Změny ekologických podmínek vedly totiž k tomu, že se vyskytli, díky své genové výbavě, jedinci neadaptabilní. To vedlo ke zvýšení nároků na průběrný odstřel těchto jedinců.

4. Současný chov jelení zvěře v oboře

Dne 1. 1. 1998 u státních lesů došlo ke sloučení lesních závodů Prachatice a Vimperk a vznikl Lesní závod Boubín. Rozloha obory byla 1978 ha. V současné době je obora Boubín s jelení zvěří režijní honitbou LZ Boubín a její rozloha je 2219 ha, z toho mimo oborní plot je 308 ha plochy, z čehož vyplývá, že čistá výměra obory Boubín je 1 911 ha.

4.1. Organizační údaje obory

Oboru Boubín v současné době obhospodařují ve vlastní režii Lesy České republiky, prostřednictvím LZ Boubín. Chod obory, mysliveckou a chovatelskou práci zajišťuje k tomu určený oborník, který průběžně řeší s vedením LZ a jejími odpovědnými pracovníky chovatelská opatření na základě dlouhodobých cílů obory a podle potřeby najímá přibližně na jeden měsíc maximálně 2 brigádníky. K dispozici má služební terénní auto značky Mitsubischi L200 a na manuální práci dva stálé pracovníky. Dále jsou zde využívány běžné zemědělské stroje (traktory, apod.).

K oboře patří budova „mísirna“, kde je zařízení na mačkání jadrného krmiva, jejího míšení a skladovací síla o celkovém objemu 863 tun. V této budově je také moderní zařízení pro čištění, chlazení a skladování ulovené zvěřiny o objemu 20 ks.

4.2. Technické údaje

Stavba obory je naprojektovaná na lesní a zemědělské půdě lesního závodu Boubín, lesního hospodářského celku Boubín a na lesní správě Mlynářovice.

Oplocení je nejdůležitějším a současně i nejdražším mysliveckým zařízením v oboře, od jehož nepropustnosti se odvíjí také i dodržování početních stavů.

Z těchto důvodů je nutno volit takové oplocení, které bude co nejlevnější, současně co nejúčinnější, co nejtrvanlivější, co nejpevnější a také co nejestetičtější. Nejlevnější je plot co nejkratší což znamená, že se při jeho vytyčování musíme držet co nejblíže kruhového tvaru, který uzavírá při nejmenším obvodu největší plochu. Také z důvodů možného zranění zvěře je nezbytné se vyvarovat při oplocování

prudkých lomů.

Ideální, ale drahé, by byly oborní zdi, které by současně zvěři znemožňovaly výhled do okolí a zvěř by tak neměla snahu takováto neprůhledná oplocení překonávat.

V oboře Boubín tvoří plot dřevěné sloupy, na kterých jsou upevněné dvě vodorovné žerdě (hranoly 10 x 12 cm) a na nich přibíjeny svisle dřevěné půlené plotovky o průměru 8 -12 cm. Výška plotu obory je 2,5 m a jeho délka činí 23 600 m.

Myslivecká zařízení:

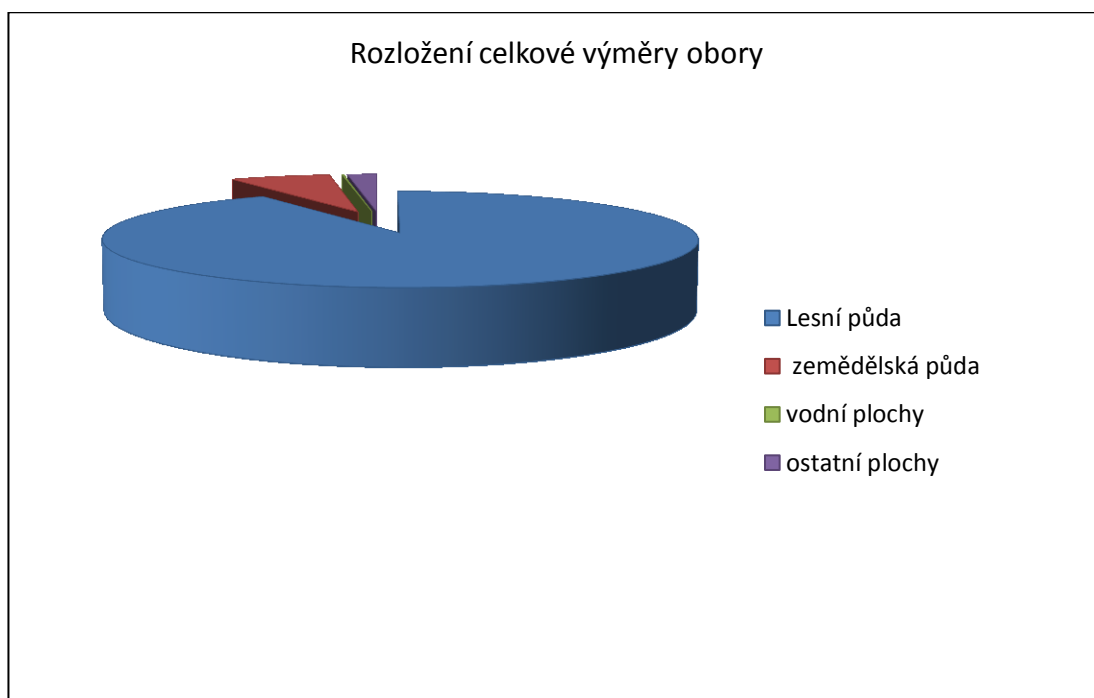
-krmeliště se zásobníky na jadrné	11 ks
-sklepy na dužnaté krmivo	11 ks
-kryté posedy	21 ks
-kazatelny	16 ks
-lovecké chaty	3 ks
-chovná obůrka	28 ha
-krmné políčko	5 ha.

Výměra obory je tedy v současné době 2219 ha a z této výměry připadá:

na lesní půdu	91,5 %	2030 ha
na zemědělskou půdu	6,5 %	144 ha
na vodní plochy	0,1 %	2 ha
na ostatní plochy	1,9 %	43 ha.

Celková výměra je zobrazena v grafu č. 4.

Graf č. 4: Rozložení celkové výměry obory

4.3. Hlavní zásady a kritéria pro hospodaření v oboře

Řešení hospodaření v oboře se postupně vyvíjelo a od počátku naráželo na četné obtíže, poněvadž v obdobných horských podmínkách se u nás obora pro jelení zvěř nevyskytuje. Nepříznivý vliv má právě i kyselá podloží a sním související poměrně nízká úživnost v porostech, dále druhová skladba porostů, neboť zcela převládají většinou příliš husté smrkové monokultury.

Snahou v současné době je dosáhnout v daných růstových, porostních a klimatických podmínkách vzájemných kompromisů mezi chovem jelení zvěře a lesním hospodářstvím, aby na jedné straně byly pro chov využity a vytvořeny (hlavně z hlediska úživnosti) co nejlepší podmínky a na druhé straně, aby produkční ztráty v lese byly na únosné úrovni a nebyla ohrožena bezpečnost produkce.

Jako podklad byla použita „Zpráva o šetření pro zvýšení úživnosti v oboře pro jelení zvěř Boubín, vypracovaná v srpnu 1978. Udává se v ní naléhavá potřeba zvýšení úživnosti i zakládáním luk a políček na bývalých zemědělských pozemcích převážně ve spodní části při okraji obory, zakládáním více či méně řídkých pastevních lesů, pro něž by byly využity opět převážně ve spodní části obory bývalé nelesní půdy většinou s netvárnými a bezcennými porosty. V několika případech pak využít i zbytků řídkých bukových porostů se skoušávaným bukovým nárostem,

silnějším prosvětlováním mýtních porostů podél obnovních stěn, plánovaných i předpokládaných holosecí, jakož i skoromýtných porostů, využitím pasečného klidu na 5-7 let, zejména v místech s nejnižší úživností, v souvislosti s plocením kultur a současným velkým tlakem zvěře na kultury, odkacování cca 3 m širokých pruhů podél cest.

Současně bylo upozorněno na kritickou situaci ve smrkových mlazinách a tyčkovinách, kde vlivem silného loupání dochází k odumírání jedinců, takže prořezávky by se měly omezit jen na odstraňování plevelných dřevin případně úpravu druhové skladby.

Na základě uvedené „Zprávy“ byly v listopadu 1979 zpracovány „Návrhy opatření pro zvýšení úživnosti“, které konkrétně řešily trvalé plochy pro výrazné zvýšení úživnosti částečným či úplným odlesněním.

Z důvodu odlišného zakládání, kvality budoucí úživnosti i obhospodařování, byly jednotlivé lokality rozděleny na: pole či louky, louky, pastviny. Poněvadž byla snaha dosáhnout maximální úživnosti, byly jednotlivé lokality či jejich části dle své povahy zařazovány pokud možno do vyšší kategorie.

Pole či louky byly navrhovány na terénně, z hlediska vodního režimu a kamenitosti nejpříznivějších lokalitách, kde i úživnost co do kvality a množství bude největší.

Pastviny a pastevní lesy naopak na terénně, kamenitostí, z části i z hlediska ovlivnění vodou nejhorších lokalitách, kde předešlé dvě kategorie již nelze založit. Důvodem jejich zakládání bylo částečné zvýšení úživnosti zejména přes den, určitý kryt zvěře i estetika krajiny. U těchto ploch se rovněž podél silnic a významnějších cest navrhovalo ponechat případně založit pruhy smrku, které by se silně prořezaly či řídce založily, aby po dlouhou dobu se nečistily a vytvořily potřebný kryt.

Zásady a kritéria hospodaření v oboře jsou zpracovány v LHP 1985-94, který je pro oboru platný i v současné době. Vychází se zde především ze získaných zkušeností a zhodnocení dosavadních opatření, a to jak z rámcových směrnic pro oboru minulého LHP před zaplacením obory, tak z uvedených úprav a doplňků hospodářských opatření po zaplacení obory. Ty sledovaly především zvýšení úživnosti, a to jak na trvalých plochách (políčka, louky a pastevní les), tak na dočasných porostech. Jednotlivá hospodářská opatření sledující zvýšení úživnosti jsou posuzována ve vzájemné závislosti a rozdílně v jednotlivých částech obory,

poněvadž současná i trvalá úživnost je v oboře rozmístěna stále ještě značně nerovnoměrně. Lze říci, že ve zdejších podmínkách pastvy v lese nebude nikdy nadbytek a je třeba ji jednotlivými hospodářskými opatřeními co nejvíce zvyšovat.

Dále je zpracován LHP 1995-2004 a současný LHP 2005-2014, dle kterého obora, jakožto les zvláštního určení, podléhá lesnímu zákonu, který ukládá nutnost dodržet stanovenou výši těžeb. Z toho vyplývá nárůst holin, jejich zaplocení, během dvou let zalesnění paseky a v dalších 5 letech zajištění porostu, jde tedy o sedmiletý cyklus.

4.4. Životní prostředí zvěře v oboře

Důležité životní podmínky pro zvěř v oborách jsou dány dostatečnou rozlohou, porostní a porostovou skladbou, úživností, krytovými a klidové příležitostmi.

Normovaný stav jelení zvěře je zde stanoven na 250 kusů-100 ks jelenů, 100 ks laní a 50 ks kolouchů. Z toho je patrné, že na jeden kus zvěře připadá, pokud budeme vycházet ze zaplocené části obory, která činí 1911 ha - 7,96 ha.

Jak již bylo zmíněno, obzvláště v horských podmínkách není intenzivní péče o zvěř jednoduchá. Nízká úživnost obory vyžaduje celoroční příkrmování, proto je zde po vrstevnici ve výšce 900 m. n. m, 11 velkých krmelišť se zásobníky na seno a jádrná krmiva, se sklepy na dužnaté krmivo, koryty a slanisky. Ve vegetačním období je zvěř příkrmována na dalších 25 menších krmelištích vybavených pouze dvěma nebo třemi koryty.

Ročně se na Boubíně spotřebuje přibližně 70 tun sena a 150 kusů 400 kilogramových balíků senáže. Objemná krmiva si správa zajišťuje ve vlastní režii z oborních luk. Otava se nechává zvěři. Z jádrných krmiv se zvěři předkládá oves v namačkané formě kvůli lepší stravitelnosti. Někdy jej správa doplní sladovnickými zbytky, pšeničnými otrubami, kukuřicí nebo hrachovým odpadem. Celkem se ročně spotřebuje kolem 120 tun jádrných krmiv.

Z dužnatých krmiv se využívá červená řepa-60 tun a krmná řepa, která se od dodavatelů dováží průběžně celý rok. Její roční spotřeba je 300 q.

Ke zvýšení úživnosti je v oboře 5 ha založených zvěřních políček, které jsou soustředěny především ve vyšších partiích obory, na plochách mezi smrkovými

porosty. Políčka se osévají ovsem, jánským žitem, různými travními směskami a topinamburem.

Dále je zde také chovná obůrka o velikosti 28 ha, z níž je o rozloze 2 ha vyplocena obůrka aklimatizační.

Důležitý a podmiňující faktor pro optimální podmínky chovu zvěře v oboře je také zdroj kvalitní čisté proudící vody, kterého je v údolích dostatek.

4.5. Introdukce zvěře do obory

Do obory při jejím znovuzřízení byla zavřena zvěř z okolí Boubína. Po nějaké době se ovšem projeví některé genetické znaky, které byly pro chov zcela nevhodné. Následně tedy došlo v oboře k vybudování dvou aklimatizačních obůrek, do kterých byla postupně přivážena zvěř z jiných lokalit. Například ze Slovenska a to z LZ Balog, LZ Kriváň a Dolný Kubín, a dále pak to byly české VLS Mimoň a Moravskoslezské Beskydy. V současnosti je v provozu pouze jedna.

Bohužel nemám k dispozici údaje o veškeré dovezené zvěři, alespoň některé.

Rok 1985	3 laně, 1 kolouch - LZ Balog
1986	1 jelen (stáří 7 let, dvanáctérák), 1 laň, 2 kolouši - LZ Balog
1987	1 jelen (osmerák), 1 laň, 2 kolouši- LZ Balog
2000	1 jelen (stáří 3 roky), 1 kolouch -LZ Kriváň
2002	1 laň, 3 kolouši - VLS Mimoň
2003	1 jelen (špičák), 1 laň, 5 kolouchů - Dolný Kubín
2004	1 jelen (stáří 3 roky), 5 laní, 4 kolouši-VLS Mimoň
2008	2 laně, 4 kolouši - LZ Kriváň
2009	1 jelen (špičák)-VLS Mimoň 1 laň, 1 kolouch - Moravskoslezské Beskydy
2010	bez introdukce

4.6. Studie populace volně žijící a populace chované jelení zvěře v oboře

Obecná pravidla říkají, že základem kvalitního chovu zvěře jsou dobrá úživnost, kvalitní životní prostředí a genetický základ. Zatímco první dvě podmínky jsou člověkem relativně snadno ovlivnitelné, získat geneticky vhodnou zvěř snadno, rychle a v dostatečném množství není tak snadné. Dříve byla snaha osvěžovat chovy introdukcí cizí geograficky nepůvodní zvěří s většími tělesnými parametry za účelem zvyšování trofejových hodnot. Současný trend preferuje místně původní populace zvěře. Nabízí se proto otázka, zda se introdukce zvěře z dlouhodobého hlediska vůbec vyplatí. Odpověď na tuto otázku se snažila nastínit studie dvou populací jelena evropského, přesněji řečeno populace žijící ve volné krajině Šumavy (Prachaticko) a populace chované v oboře Boubín (LZ Boubín, LČR s.p.).

Jejími posláními je koncentrování chovu do jednoho místa, snížení stavů zvěře a tím i škod v okolní volné krajině. Cílem je maximalizovat bodové hodnoty trofejí a tím i finanční výnos. Proto je sem introdukována převážně karpatská zvěř jelena evropského (*Cervus elaphus montanus*). Jelikož se tato obora svojí výměrou blíží 2000 hektarům, lze bez obav mluvit o divokém způsobu chovu. Tím se nabízí možnost porovnání, jak se oba chovy vyvíjejí, jak markantní je vliv introdukované zvěře a zda je dlouhodobě efektivní.

Výše zmíněná studie zkoumala základní biometrické, kranioetrické a paroží charakteristiky obou těchto populací a snažila se najít významné rozdíly, které by měly mluvit ve prospěch oborní zvěře. Tato by měla být oproti zvěři z volnosti zvýhodněna intenzivní mysliveckou péčí a možností potravní nabídky z hlediska kvality i kvantity. Obora Boubín je však znevýhodněna nízkou přirozenou úživností, a to zejména kvůli geografické poloze a nepříznivým klimatickým podmínkám (zejména dlouhotrvající vysokou sněhovou pokrývkou).

U jedinců jelení zvěře byly sledovány následující biometrické charakteristiky: věk, délka těla, výška v kohoutku, obvod hrudníku, hmotnost vyvrženého kusu s hlavou.

Byly sledovány též kranioetrické charakteristiky: obecná délka lebky, kondylobazální délka lebky, lícně-viscerální délka, délka nosních kostí, délka

maxilly, maximální šířka v lícní části, výška viscerální části lebky, celková délka dolní čelisti, maximální výška mandibuly, podélná šířka pučnice, šířka horních vnitřních hran pučnic a výška pučnic.

Parožní charakteristiky byly posuzovány podle bodovacích tabulek CIC, přičemž pomocné veličiny (barva, perlení, hroty výsad) se neuvažovaly.

Celkem bylo v této práci změřeno a popsáno 347 kusů jelení zvěře, z toho 225 kusů z volné krajiny a 122 kusů obory Boubín.

Ze závěrů této práce lze konstatovat, že nebyl prokázán výrazný (statisticky významný) rozdíl mezi oběma populacemi. Ve většině případů jsou střední hodnoty porovnatelné nebo mírně ve prospěch oborní zvěře. Pouze u délky těla laně a délky těla koloucha příslušná statistická metoda prokázala výrazný rozdíl ve prospěch oborní zvěře.

Tento výsledek nelze v žádném případě brát jako konečný, neboť byl změřen celkem velký počet zvěře, ale z relativně malého území. V lokálním měřítku se však neprokázalo, že zvěř z obory Boubín má výrazně lepší parametry než zvěř z volné krajiny, a to i přes introdukci karpatské zvěře. Ukazuje se, že vliv přírodního prostředí je velmi silný a samotná introdukce není zárukou nadprůměrných tělesných parametrů a bodových hodnot trofejí. Má význam pouze v koncentrovaných chovech (oborách), kde se může naplno projevit. Dále je potřeba zvěř introdukovat pravidelně a v dostatečném množství. Toto s sebou nese řadu problémů a rizik (adaptace zvěře na nové prostředí, veterinární předpisy, volba vhodného zdroje pro introdukci, vhodný způsob dopravy, atd.) nemluvě o značné finanční náročnosti.

Další podmínkou je dostatečná myslivecká péče a důsledný selektivní odstřel podle předem daných kritérií, a to nejen jelenů, ale i laní a kolouchů.

Splnění všech těchto podmínek je velmi náročné a v podmínkách drobných mysliveckých subjektů (myslivecká sdružení a obory malých výměř) nereálné provedení a financování. Nabízí se tedy myšlenka, zda vůbec introdukovat jelení zvěř. Zda není lepší soustředit se na chov místní zvěře a její kvalitu zvyšovat pomocí zlepšování kvality prostředí (kryt, klid) a úživnosti a důslednou selekcí, jak bylo zmíněno v úvodu. Je jisté, že jsou zvýhodněny oblasti s vysokou přirozenou úživností, jíž však v této práci zmíněné oblasti příliš neoplývají a myslivecké celky o velkých rozlohách. Zde lze uplatňovat jednotný racionální systém chovu a myslivosti vůbec.

Dalším předpokladem dobrého začínajícího chovu je dostatečný počet zvěře na

jednotku plochy, aby bylo co selektovat, z čeho vybírat. Proto si nelze vystačit s hustotou 4 – 5 kusů na 1000 ha, ale alespoň 10 – 12 kusů na 1000 ha. Teprve po dosažení kvalitativních exteriérových znaků lze stavy zvěře snížit. Počet zvěře by však měl být v rovnováze s únosností prostředí, aby nedocházelo k nežádoucím jevům způsobeným naopak příliš velkou koncentrací zvěře, tj. snižování exteriérových a fyzických parametrů vlivem stresu, potravní konkurence atd. Tento postup je však v rozporu s myšlenkou lesních hospodářů na minimalizaci škod zvěří na lesních kulturách. Zvěř není v krajině rozmístěna rovnoměrně, ale sdružuje se do tlup o různém počtu jedinců. Jsou tak lokality přezvěřené a naopak lokality, kde se jelení zvěř ukáže sporadicky.

Výše zmíněné faktory úspěšného chovu jelení zvěře na Šumavě dokládají skutečnost, že chovat tuto majestátnou zvěř lze pouze v uzavřených chovech nebo v honitbách o velké rozloze.

4.7. Současná kvalita zvěře v oboře Boubín

Mezi základní kritéria pro posuzování celkové kvality zvěře patří hmotnost, bodová hodnota trofejí a zdravotní stav zvěře.

4.7.1 Hmotnost zvěře

Jako jeden z hlavních znaků pro posuzování kvality chované zvěře je její hmotnost. V současné době je průměrná hmotnost zde ulovených jelenů 110 kg, laní 69 kg a u kolouchů je to 35 kg. Průměrná hmotnost zvěře se od začátku chovu zvýšila, viz kapitola 3.5.1. Hmotnostní poměry původní zvěře, téměř o 20 % u jelenů a laní, a téměř o 25 % u kolouchů. Lze tedy konstatovat, že v průběhu doby od uzavření obory až po současnost došlo k jejímu podstatnému zvýšení, což je zajisté výsledek zodpovědné myslivecké péče, které se zvěři v oboře dostává.

4.7.2. Trofejová hodnota zvěře

Dalším kritériem pro posouzení kvality jelení zvěře je její trofejová hodnota. Porovnány jsou trofeje jelenů, ulovených v letech 1978, 1988, 1998 a 2008, tedy v

rozmezí 10-ti let.

Obora byla uzavřena v roce 1976 a roku 1978 zde bylo uloveno 10 jelenů ve III. věkové třídě a tři nejsilnější měli bodové hodnoty 169,3-166,1 CIC, z čehož vyplývá, že ani jeden z těchto jelenů nedosáhl medailových hodnot. Oproti tomu už v roce 1988 dosáhli všichni tři nejsilnější jeleni z deseti ulovených ve III. věkové třídě bronzových medailí a to hodnotami 183,8-176,4-175,1 CIC. Bodové hodnoty trofejí se nadále zvyšovaly a v roce 1998 bylo uloveno 16 jelenů ve III. věkové třídě, z toho tři nejsilnější dosáhli dvou stříbrných medailí a jeden bronzové a to hodnotami 202,85-222,65-210,86 CIC. Tyto údaje jsou uvedeny v tabulce č. 11.

Tabulka č. 11: Bodová hodnota trofejí.

Rok	Bodová hodnota trofejí (CIC)			
	Jelen I.	Jelen II.	Jelen III.	Průměr
1978	169,3	166,6	162,1	166
1988	183,8	176,4	175,1	178,43
1998	202,85	184,29	184,29	195,12
2008	226,89	210,86	210,86	220,13

V oboře Boubín bylo v období 1995- 2010 uloveno celkem 573 jelenů. Přehled a porovnání trofejových hodnot odlovených jelenů za období 1995-2010 je uveden v tabulce č. 12 (viz příloha).

Trvale se v oboře může zúčastnit lovu maximálně 6 lovců. Mezi prvořadě patří oborník, ředitel LZ Boubín, hlavní inženýr a vedoucí polesí Mlynářovice

4.7.3. Zdravotní stav zvěře

Zdravotní stav zvěře je základní podmínkou úspěšného chovu včetně dosažení chovatelských cílů. Na podporu parožení se zvěři předkládá minerální přípravek VMKS, který se přimíchává k potravě již v mísírně.

Je žádoucí věnovat chorobám zvěře, jejich včasné diagnostice a zamezování šíření, maximální pozornost. Větší koncentrace zvěře znamená i větší nebezpečí rozšíření nežádoucích infekcí různých chorob či parazitů.

Do roku 1983 nebyly zjištěny žádné případy onemocnění motolicí jaterní (*Fasciola hepatica*) ani motolicí obrovskou (*Fascioloides magna*). Jen v malé míře

byly zjištěny hlístice (*Nematoda*). Zaznamenán byl výskyt střečka kožního (*Hypoderma diana*). Dehelmintizace byla prováděna každoročně přípravkem MEBENVET s dobrými výsledky (Kolín, 1983).

V současné době se jedenkrát ročně v jarních měsících provádí koprologické vyšetření vzorků trusu, ze kterých je prokázán v malé míře výskyt hlístic (*Nematoda*). Pouze v roce 2008, byl zaznamenán výskyt motolice (*Trematoda*). Podáním léčiva Rafendazol se již výskyt motolice neopakoval. Dehelmintizace se provádí každoročně přípravkem CERMIX proti hlísticím a střečkovi kožnímu, který se zde také v malé míře vyskytuje.

4.8. Zajímavosti obory

Díky dvěma turistickým stezkám vedoucím k vrcholům Bobíku a Boubína, je obora poměrně dosti s oblibou navštěvována veřejností. Zvýšenou pozornost přitahuje zejména v období shazování paroží a také v houbařské sezóně, což do určité míry komplikuje fungování obory a vyrušuje zvěř. Případy pytláctví se naštěstí objevily pouze ojedinele.

Na území obory v současnosti stojí čtyři soukromé rekreační objekty. Díky nepravidelnému využívání svými majiteli však provoz obory neruší. Zámeček a kaple postavené na začátku 20. století Schwarzenbergů, dal LZ zrekonstruovat. Místa, na kterých byly vybudovány, leží již mimo území dnešní obory. Loveckou chatu, která stála nedaleko zámečku, dali Schwarzenbergové v r. 1931 převézt do Staré obory u Hluboké nad Vltavou, kde slouží svému účelu dodnes.

Za pozornost stojí, že v Mlynářovicích - v těsném sousedství obory - působí již řadu let odchovna tetřevů, určených k vypouštění do přírody, zejména na území Národního parku Šumava

5. Závěr

V oborách, obdobně jako ve volnosti, je nutno soustavně sledovat početní stavy zvěře včetně poměru pohlaví, poměru věkových tříd, konstituci a kondici zvěře, zdravotního stavu zvěře, přirozené úživnosti obory v průběhu roku, příkrmování či krmení zvěře, četnosti, velikosti a rozmístění krytových příležitostí, zabezpečení klidu pro zvěř, ochrany před škodlivými činiteli, účinnosti průběrného odstřelu zvěře.

Početní stavy zvěře v oborách jsou odvislé od stavu cílových (normovaných). Výhodou obor je, že se tyto stavy dají zjistit s poměrně velkou přesností celoplošným sčítáním a soustavným sledování zvěře nejen co do počtu, ale také co do stáří a kvality projevující se konstitučními a kondičními znaky včetně sezónních biologických změn a chování zvěře.

Cílem každého chovatele je maximálně zdokonalovat živočicha, aby dosahoval kvalitních exteriérových a fyzických dispozic. Stejně tak je cílem myslivců dosahovat u lovné zvěře maximálních trofejových hodnot. Cenné trofeje jsou známkou vospělosti chované zvěře a odrazem péče o zvěř, a také důležitým zdrojem peněz.

Ve tvrdších klimatických podmínkách obory Boubín jsou základní podmínky pro oborní chov splněny, počínaje celkovou rozlohou, velikostí chovné obůrky, jejíž součástí je zvláště vyplocená obůrka aklimatizační, celoročním příkrmováním, vodními zdroji, počtem mysliveckých zařízení, centrálním zařízením pro skladování všech druhů krmiv a pro ošetření, skladování a chlazení zvěřiny, políčky pro zvěř. Účelová asfaltová pozemní komunikace vede celou oborou. Taktéž celoroční zdravotní a veterinární dohled je zvěři zajištěn.

Postupné zvyšování hmotnosti a trofejových hodnot zvěře zde chované je výsledkem jak introdukce zvěře do obory, tak bezesporu kvalitní myslivecké péče.

6. Použitá literatura

1. Anděra M. - Červený J., 1994: Atlas of distribution of the mammals of the Šumava MTS. Region (SW – Bohemia), vyd. Print, s.p., Brno, 111 str.
2. Andreska J., Andresková E., 1993: Tisíc let myslivosti, vyd. Vimperk, Tina, 444 str., ISBN 80- 85618- 12- 5
3. Čabart J., 1958: Vývoj české myslivosti, vyd. Státní zemědělské nakladatelství v Praze, 305 str.
4. Hanzal V., 2007: Velká myslivecká encyklopedie na CD, GRAND s.r.o.
5. Hromas a kol., 2000: Myslivost, Písek, vyd. Matice lesnická, 492 str., ISBN 80- 86271- 04- 8
6. Kruml F., 1964: Historický průzkum lesů pro lesní závod Boubín (LHC Boubín a Strážný) a pro školní polesí mistrovské školy ve Vimperku., UHUL Zvolen, 145 str.
7. Martan P., 2010: Boubín v rukou státu, vyd. Komunita pro duchovní rozvoj, o.p.s., str. 80 ISBN 978-80-904111-3-5
8. Nikendey A., 2010: O největší pytlácké bitvě na Šumavě. Svět myslivosti 11: 36-37.
9. Pačes D., 2009: Oborní chovy v České republice v letech 1998-2009. Svět myslivosti 10: 20-22.
10. Pačes D., 2009: Oborní chovy v Jihočeském kraji (II.). Svět myslivosti 10:40-43.
11. Vlk P., 2010: Proč (ne)introdukovat jelení zvěř? Svět myslivosti 58: 46-47.

12. Vogt Fr., 1991, Nové cesty péče (org. 1937 Neue Wege der Hege, vyd. J. Neumann, 168 str.
13. Wolf-Chroust-Kokeš-Lochman, 1976: Naše obory, vyd. Praha, Státní zemědělské nakladatelství, 253 str.

7. Přílohy

7.1. Seznam zkratek	59
7.2. Obrázek č. 1: Mapa pralesa-Boubína a okolí	60
7.3. Tabulka č. 9: Souhrn stavů jelení zvěře v letech 1730-1978	61
7.4. Lesní hospodářský plán 1985-94	62
7.4.1 Celoplošné prosvětlování	62
7.4.2 Pasečný klid	63
7.4.3 Pastevní lesy	63
7.4.4 Odlesnění pro založení políček a luk	65
7.4.5 Volba dřevin	65
7.4.6 Zajištění kultur	66
7.4.7 Ochrana mlazin a tyčkovin proti loupání před vyplocením	67
7.4.8 Prořezávky	68
7.4.9 Probírky	68
7.4.10 Klidové porosty	69
7.4.11 Probírkové a mýtné porosty se zastoupením silně prosychající až odumírající jedle bělokoré	69
7.4.12 Obnovní způsoby, velikost holosečí	69
7.4.13 Porosty s převládajícím bukem či bukové v nejvyšších polohách obory a pralesovitého charakteru	70
7.4.14 Další zvláštnosti plánování a realizace hospodářských opatření v oboře	70
7.5. Tabulka č. 12: Srovnání trofejových hodnot v letech 1995-2010	72
7.6. Seznam fotografií	73
7.6.1 Obrázek č. 2: Polesí Mlynářovice	73
7.6.2 Obrázek č. 3: Hlavní brána obory Boubín	73
7.6.3 Obrázek č. 3: Srovnání oplocené kultury a porostu, který je zvěří skousáván	74
7.6.4 Obrázek č. 4: Příklad umělé obnovy porostu v oboře	74
7.6.5 Obrázek č. 5: Individuální ochrana proti zvěři klestem	75
7.6.6 Obrázek č. 6: Příprava krmiva v mísírně	76
7.6.7 Obrázek č. 7: Pohled na mísírnu, jejíž část tvoří chladírna	76
7.6.8 Obrázek č. 8: Pastevní les	77
7.6.9 Obrázek č. 9: Říjiště	77

7.6.10	Obrázek č. 10: Zvěřní políčko	78
7.6.11	Obrázek č. 11: Krmeliště, v pozadí jelen, který již nasazuje paroží	78
7.6.12	Obrázek č. 12: Krmelec pro mladou zvěř	79
7.6.13	Obrázek č. 13: Stůl na jaderné krmivo- mačkaný oves	79
7.6.14	Obrázek č. 14: Boubínský potok	80
7.6.15	Obrázek č. 15: Myslivna W. Palečka	80

7.1. Seznam zkratek

LHP	Lesní hospodářský plán
LZ	Lesní závod
CHKO	Chráněná krajinná oblast Šumava
SM	smrk
BOR	borovice
JD	jedle
BK	buk
JŘ	jeřáb
JV	javor
MD	modřín
JS	jasan
JL	jilm
BŘ	bříza
OS	osika
OL	olše

7.3. Tabulka č. 9: Souhrn stavů jelení zvěře v letech 1730-1978

Rok	Jelen	Laň	Kolouch	Celkem
1730	126	196	73	395
1736	142	162	61	365
1738	162	262	117	541
1739	123	208	71	402
1740	119	191	41	351
1759	86	173	59	318
1769	97	125	48	270
1770	64	100	33	197
1785	80	155	42	277
1874	1	2	-	3
1878	9	12	9	30
1900	199	348	157	704
1902	295	439	216	950
1903/4	198	199	93	490
1921/22	110	144	53	307
1927	189	172	85	446
1938	157	189	93	439
1945	207	221	139	567
1977	119	132	91	342
1978	127	156	75	358

7.4. Lesní hospodářský plán 1985-94

7.4.1 Celoplošné prosvětlování

Dle posledních zkušeností poskytuje nejžádanější a tudíž nejkvalitnější úživnost v porostech. Nepřichází v úvahu na vodou ovlivněných stanovištích, na výraznějších a svažitějších sutích a ve vyšších polohách 7. a 8. vegetačního stupně. Vyjímecně pak nepřichází v úvahu jednotlivé borové porosty na druhotně značně ochuzených půdách s pokryvem nízké borůvky. Na vodou ovlivněných stanovištích se většinou šíří metlice trsnatá (*Deschampsia caespitosa*) a třtina chloupkatá (*Calamagrostis villosa*), ve vyšších polohách pak i při malém prosvětlení, které z hlediska úživnosti jsou bezcenné. Pro prosvětlování přichází v úvahu v převážně většině smrkové porosty nad 70-80 let. Je výhodou, že tím dochází k velmi malým produkčním ztrátám, poněvadž dle získaných zkušeností je nejlépe ve skoromýtných porostech provádět probírky větší intenzity cca na zakmenění 8, které se stoupajícím věkem do 100 let stoupne cca až na 9. V mýtných porostech může být se stoupajícím věkem i zakmenění vyšší, neboť výnosové tabulky počítají (výrazné zejména u smrku) s přirozeným prosvětlováním porostů, takže 120-140 leté rezonanční porosty jsou při zakmenění 10 v korunách zcela uvolněné a celá plocha je využita pro úživnost. Větší opatrnost je třeba v nižších polohách 7. vegetačního stupně, kde při větším prosvětlení se dostavuje nežádoucí třtina chloupkatá.

Další výhodou tohoto celoplošného prosvětlování smrkových porostů je, že při této intenzitě není ohrožena bezpečnost produkce a porosty tak nejsou ohroženy větrem. Ve stejnorodých borových porostech, které propouštějí dostatek světla, stačí probírky normální intenzity. V borových porostech s příměsí smrku, který se zpravidla vyskytuje v úrovni, meziúrovni i podúrovni, často stačí vytěžit jen meziúrovňový smrk, zejména pokud je jeho zastoupení větší.

Ve smrkových porostech je cílem dosáhnout souvislého pokryvu řidší a jemné metlice křivolaké (*Dechampsia flexuosa*), která např. v mýtných porostech je využita pro denní pastvu na 80-90%. Zejména při jižním okraji obory, se pak v pokryvnosti ještě vyskytují další vhodné trávy a byliny (š'avel, starček, věsenka atd.). Vhodné se také z hlediska úživnosti ukazuje prováděné silnější prosvětlování obnovních stěn v mýtných porostech.

Zejména v dnešních většinou příliš hustých smrkových porostech se po

provedených probírkách doporučuje vyzkoušet hlavně vápnění, aby vrstva jehličí se rychleji rozložila a vznikla úživnost kvalitnější a dřívě. Poněvadž v uvedených odděleních při severním okraji obory je úživnost obory prakticky nulová, je nutno intenzivnější probírky, příp. ve spojení s těžbou obnovní ve starších částech co nejdříve, nejlépe v prvních letech splatnosti LHP, aby byl snížen tlak zvěře v okolních kulturách.

Využití celoplošného prosvětlování pro úživnost je patrně jednou z hlavních odlišností oborního hospodaření v horách, neboť možnost využití ředin je značně omezená, či spíše výjimečná

7.4.2 Pasečný klid

Pasečný klid byl navrhován z důvodu zvýšení úživnosti, zejména v místech, kde je nejnižší, na 5-7 let, později na 10 let, výjimečně i více. Nevhodná jsou opět stanoviště jako u celoplošného prosvětlení. Podle získaných zkušeností se jeví jeho využívání jako optimální jen na dobu 4-5 let, pokud pokryv metlice je mladý a měkký a vyskytující se v malém množství i vrbovka, maliník a jiné nízké byliny. V tomto období je pokryv využit pro pastvu průměrně na 80%. U déle odlesněných pasek klesá využitelnost až na 10-20% a místo travního pokryvu je zcela skousávána kultura smrku. Výjimku tvoří jen paseky v jejichž okolí je minimální úživnost, především v porostech. Proto se s delším pasečným klidem než 4-5 let (až na výjimky, než v určitých lokalitách bude zvýšena úživnost) zásadně nepočítá. Využívání pasečného klidu je z hlediska 2-3 decenií považováno jako přechodné opatření, dokud úživnost v porostech i mimo les nebude zvýšena na opatření, dokud úživnost v porostech i mimo les nebude zvýšena na potřebné množství a kvalitu.

Jako vhodné se ukazuje čerstvé paseky přihnojit či vápnit.

7.4.3 Pastervní lesy

Účelem pastervních lesů je částečné a trvalé zvýšení úživnosti přes den, kryt zvěře, některých jejich menších částí využití jako „klidové“, v úvahu je bráno i hledisko estetické. Produkční hlediska ustupují do pozadí.

Pastervní lesy jsou především poměrně velké bývalé nelesní půdy (bývalé pastviny

a malá políčka a louky) převážně ve spodní části obory s málo hodnotnými až bezcennými porosty. Oproti graficky a číselně uvedenému rozsahu byly provedeny jen dílčí úpravy, vyplývající z nového stavu lesa a poznatků o úživnosti a pohybu zvěře. Poněvadž hlavně ve střední části obory (kde byly získány další zemědělské pozemky) nebude zcela realizován výhled odlesnění pro založení políček a luk, jsou tyto plochy z větší části zařazeny do pastevního lesa.

Cílevědomé vytváření „pastevních lesů“ na těchto plochách se vyžádá zvláštní provozní péči a některé bude vhodné i zpřístupnit.

Hospodářská opatření na vytváření těchto lesů je nutno provádět diferencovaně hlavně dle značně proměnlivé druhové sklady. V LHP jsou plánovány jako probírky.

Ve smrkových porostech či jejich částech je představa, že by to měly být horské, typicky šumavské pastvin, které by mimo úživnosti plnily i účel estetický. Navrhuje se šetřit, případně uvolnit solitery, hloučky příp. skupiny smrků, pokud možno hluboko zavětvených, případně nevyčištěných, které jsou tím i více chráněny proti loupání. Mladší hustší loučky či skupiny se doporučuje silněji prořezat, by se pokud možno vlivem bočního tlaku nečistily. Je také třeba při těžebních úpravách těchto bývalých pastvin dle daných možností podporovat výškovou rozrůzněnost soliter, hlouček i skupin. Skousávané „košaté“ nárosty smrku do výšky cca 1,5-2 m ponechat, v případě jejich pozdějšího odrůstání by se pak více či méně redukovaly. Úživnosti zatím neškodí a slouží k okusu. Ponechané větší hloučky a skupiny mladšího smrku mohou na některých lokalitách sloužit i jako kryt pro zvěř. Aby „pastevní les“ splnil svůj účel z hlediska úživnosti, je třeba počet soliter, hlouček či skupin ponechat na nejsušších místech co nejméně a na nejvlhčích místech naopak. Celkem bylo v oboře vylišeno 169 ha „pastevního lesa“.

V olšových skupinách na prameništích a podmáčených stanovištích se navrhuje provádět normální výchovné zásahy. Skupiny či pruhy mladého hustého smrku uvnitř porostů (mlaziny) ponechávat bezu zásahu jako tzv. schovávačky. Naopak podél silnic a významných cest postačí 10 m široké pruhy, které je nutno silně prořezat, aby se nečistily. Jako „klidové“ i jako přechod z „pastevního“ do hospodářského lesa lze využít některé smrkové okraje. Ve skupinách smrku je třeba předrostlou škodící břizu odstraňovat. Stejnorodé skupiny břizy silně proředit a zejména na sušších místech je vhodné vytvořit i větší světliny. Ve skupinách staršího smrku uvolňovat hluboko zavětvené škodící silné osiky. Šetřit a dále uvolňovat solitery a hloučky buků a klenů s pěkně vyvinutou korunou, potřebná by byla i jejich ochrana proti loupání.

Z důvodu zlepšení provozu myslivosti a z důvodu zvýšení úživnosti byly vylišeny 2 porosty pastevního lesa, které v převážné většině byly založeny na bývalých polích. Navrhuje se starší části silněji prosvětlit a v mladších částech (smrkové tyčoviny s příměsí modřínu) většinou vykácet smrk a ponechat jednotlivě přimísený modřín, jehož rozmístění by se dle jeho kvality ještě dodatečně upravilo. V předemýtných porostech jsou tato hospodaření plánována jako výchovné zásahy.

7.4.4 Odlesnění pro založení políček (dočasných luk) a luk

Jako maximálně možný výhled bylo zpracováno a graficky znázorněno v „Návrzích“. Zatím bylo realizováno v malém rozsahu, poněvadž ve střední části obory byly získány další z hlediska úživnosti hodnotné nelesní pozemky. Tento výhled byl tedy pro toto decenium přehodnocen a odlesnění s rekultivací se bude po dohodě s lesním provozem realizovat hlavně v místech s nejnižší úživností mimo les. To jest při JV okraji obory a některé snadno realizovatelné a cenné menší plochy při SV okraji a ve střední části obory. Zcela bude realizován a naopak pokud možno co nejvíce zvětšen (např. o plochu pod seníkem) výhled ve středu horní části obory na „Kubrnech“, kde zvýšení úživnosti je mimořádně cenné, neboť se zde z větší části předpokládá využití pro pastvu před den.

Obdobně jako u „pastevních lesů“ se předpokládají podél cest cca 10 m široké pruhy řídky založeného či silně prořezávaného smrku, aby se nečistil a vytvořil kryt. Rozdělit těmito pruhy je vhodné hlavně větší plochy těchto vznikajících políček a luk.

7.4.5 Volba dřevin

V současné době je snaha z důvodu zvyšujícího se tlaku „zatíženého prostředí“ na les řešit v 6. a případně vyšších vegetačních stupních zastoupení odolnějšího modřínu, který na Šumavě není autochtonní a tudíž nebyl ve výhledových cílech navrhován. V oboře je dále ještě závažnější skutečnost, že po vyplocení kultur není modřín poškozován loupáním. Bude nutné ještě ověřit, zda věk, ve kterém budou smrkové mlaziny vyplocovány, bude rovněž vhodný z hlediska odolnosti (vývoje kůry) modřínu proti loupání (příp. proti vytloukání), či zda by byla potřebná nějaká

krátkodobá individuální ochrana.

Podle ojedinělých příměsí, hloučků i jednotlivých modřínů v dnešních porostech se ukazuje jako vhodná příměs v oplocených smrkových kulturách na vodou neovlivněných hlavně vyvýšených lokalitách 6. vegetačního stupně ve výši cca 20%. Na hřebenech by bylo jeho podíl vhodné zvýšit. Na druhotně ochuzených a chudých půdách (v současné druhové skladbě často převládá borovice) by spolu s borovicí tvořily hlavní ekonomické dřeviny, případně by mohl i modřín převládnout, poněvadž má zde přibližně stejnou produkci jako borovice a ta v mladším věku trpí loupáním. Vylepšení v některých oplocenkách by bylo vhodné provést modřínem. V 7. vegetačním stupni se zatím navrhuje modřín použít jen pokusně. Jeho větší zastoupení se rovněž navrhuje v nižších polohách v blízkosti luk, políček, krmelců, zejména na chudších lokalitách. Jeho příměs v některých oplocených kulturách, je značně vitální, předrůstá smrk a z výstavků se zmlazuje.

Větší pozornost než dosud je třeba v obnovních cílech oplocených kultur věnovat příměsí kleny, a to mimo druhotně ochuzených, chudých a podmáčených stanovišť. Klen může vhodně nahrazovat buk i v 7. vegetačním stupni.

7.4.6 Zajištění kultur

Minulý LHP předpokládal plocení veškerých kultur včetně přiléhajících nízkých nárostů. Po zaplocení obory byla z důvodu naléhavé potřeby zvýšení úživnosti zaplocena jen menší část kultur. Po zaplocení obory se značně zvýšil tlak zvěře na kultury. Pasečný klid byl využit jen v několika případech. Nezaplocené plochy byly kvalitně zalesněny smrkem a každoročně natírány proti okusu (Nivus, Averzol). Jsou však zcela skousané. Výjimku tvoří jen některé kultury ve střední části obory, kde úživnost na loukách i pod porosty je největší a kvalitní. Starší nárosty jsou zde poměrně větší a mezi kulturou se objevuje i smrk z náletu.

Jako kritérium pro zajištění kultury a možnost pokračování v obnově se navrhuje výška 2 m, a to jak u oplocených, tak neoplocených ploch. V oplocených kulturách dosahuje smrk této výšky v 10-12 letech, v nezaplocených ve 20-30 letech. Ve zmíněné již střední části obory s nejmenším tlakem zvěře na kultury ve věku 15-20 let. V 7. a 8. vegetačním stupni lze předpokládat dobu zajištění částečně delší. Zde by však bylo vhodné kultury zásadně plotit. Podle zkušeností se loupáním silněji

poškozené tyčoviny ve vyšších polohách v 7. a 8. vegetačním stupni vlivem podstatně horší vitality špatně zavalují a pod tlakem většího množství zlomů. Takto vzniklé řediny je pak nutno předčasně obnovovat.

Předpokládá se, že částečného zkrácení doby zajištění kultur se především v oplocenkách dosáhne velmi silnými sazenicemi smrku (lze pak požit nižší počet sazenic na 1 ha).

Nezaplocené silně skousávané kultury mají se stoupajícím věkem typický Jehlancovitý tvar a postupně začínající asi v 1,50 m odrůstat. Nad touto výškou cca do 1,8-2,00 m jsou pak ještě loupány. Poněvadž u větší části skousaných kultur je úživnost po cca 5 ti letech minimální, je třeba tyto kultury postupně zaplocovat. Takto zaplocené kultury (do 10 max. 15 let) začínají pak velmi rychle odrůstat. U některých starších nezaplocených kultur a nárůstů (cca nad 15 let), které jsou různověké, se již nepočítá se zaplocováním.

Z uvedeného pak vyplývají při plocení kultur 2 možnosti řešení:

- a) využívat pasečného klidu a po 4-5 letech (plochu příp. vápnit či přihnojit) oplotit a zalesnit
- b) plochu zalesnit, kulturu každoročně natírat a cca po 5-ti letech dodatečně oplotit.

Lze přepokládat, že v praxi se bude používat obou způsobů, a sice v současné době více pasečného klidu (zjm. v místech s největší úživností) a postupně se stoupající celkovou úživností a snižujícím se tlakem zvěře na kultury se pasečného klidu bude používat vyjímečně. Lze potom i objektivně předpokládat, že v místech s nejvyšší úživností (po jejím maximálním zvýšení a zkvalitnění v lese i mimo les) bude část kultur odrůstat bez oplocení. Volba způsobu zajištění kultury úzce souvisí s úživností dané lokality a nutno je řešit společně ve vzájemné souvislosti.

7.4.7 Ochrana mlazin a tyčkovin proti loupání před vyplocením

Vlastní optimální způsob či způsoby ochrany v současné době řeší LZ. Patrně převládne použití obalů z umělé hmoty. Chráněno bude jen cca 400-500 vhodně rozmístění jedinců.

U smrku jako hlavní dřeviny bude patrně třeba dobu zajištění oplocené kultury prodloužit ještě o 3-4 roky, takže ochrana a vyplocení by se prováděly cca v 15

letech. Důvodem je totiž značně velký výškový přírůst posledních 21-23 let pře dosažením 2 m výšky, neboť vlastní ochrana by byla neproveditelná.

Při přepokládaném použití obalů z umělé hmoty bude totiž nutno odstranit spodní přesleny do ochraňované výšky a není možné u jedince ponechat pro další růst pouze 1 či 2 přesleny. Částečně to ovšem souvisí se zvoleným způsobem ochrany proti loupání, kterou bude nutno provést do výše cca 180 cm.

U neoplocených poměrně dobře odrůstajících smrkových mlazin se začínajícím loupáním se navrhuje ochranu proti loupání provádět, zatím co u silně skousávaných a obtížně odrůstajících starších mlazin ne.

7.4.8 Prořezávky

Vzhledem ke značnému tlaku zvěře po zaplacení obory byly smrkové mlaziny a tyčkoviny značně poškozeny loupáním, takže každý 10 až 15 jedinec již odumřel. Odumírání bude patrně ještě nějakou dobu pokračovat. Proto se navrhuje naplánovat a neprovádět v tomto deceniu prořezávky s cílem snižování počtu jedinců smrku, nýbrž jen prořezávky, sledující odstranění škodících plevelných dřevin a úpravu druhové skladby.

Jediná u rekonstrukce loupáním zničené části porostu menší rozlohy byla navrhována společně s přilehlou obnovní těžbou. Po jednání s vedením LZ a polesí byla z naléhavých mysliveckých důvodů odsunuta na další decenium.

7.4.9 Probírky

Po zaplacení obory došlo rovněž k mimořádně velkému poškození mladších předmýtných smrkových porostů několikerým loupáním, takže v místech poškození dochází postupně k četným zlomům. Při tom není možné zodpovědně odhadnout, který poškozený strom probírkou vytěžit a který ponechat.

Aby se zabránilo prořezávání porostů a patrně i následným předčasným obnovám, navrhuje se v nejvíce poškozených přehoustlých smrkových porostech do 50-60 let v tomto deceniu jen 1 výchovný zásah nižší intenzity, při čemž v dalších letech platnosti LHP bude běžně pracována veškerá nahodilá těžba. Probírkou by měly být vytěženy stromy, které jednoznačně nemohou být do budoucna součástí

porostu, jako zcela potlačené, téměř dokola loupané, nalomené či nakloněné a zlámané, souše apod.

Polomy proředené mladé smrkové porosty jako následek intenzivního loupání se zatím nevyskytují. S tím související předčasné obnovy tudíž navrhovány nejsou.

7.4.10 Klidové porosty

Poněvadž zvěř vyžaduje v určitých lokalitách nejen kryt, ale i klid, kde není provozován ani lov, navrhuje se jako „klidové“ 2 lokality v severní a 2 lokality v horní části nad cestou v JZ části skupiny ve střední části obory.

V těchto porostech se navrhuje v tomto deceniu neplánovat výchovné zásahy ani nezpracovávat nahodilou těžbu. Jak již bylo uvedeno, jako „klidové“ budou využity rovněž některé menší části „patevních lesů“.

7.4.11 Probírkové (hlavně skoromýtné) a mýtné porosty se zastoupením silně prosychající až odumírající jedle bělokoré

Obdobně jako v kategorii lesa hospodářského bude nutno při probírkách přednostně těžit silně prosychající jedli ve prospěch smrku a ostatních dřevin (buku, javoru, borovice). V uvolněných předmýtných porostech s normálně neplánovanou probírkou a v mýtných porostech se navrhuje každých 3 až 5 let vyznačovat po ploše těžbu odumírající jedle, i které pravděpodobně v příštích 3 až 5 ti letech odumřou. Důvodem je zužitkování hmoty.

Tato opatření jsou plánována jako probírka (i v uvolněném porostu) či jednotlivý výběr.

7.4.12 Obnovní způsoby, velikost holosečí

V minulém LHP byl jako obnovní způsob navržena holoseč o maximální velikosti cca 2 ha (z důvodu přehlednosti oplocenek a bez ohledu na dvojnásobnou výšku porostů z důvodu ekonomického plocení). Na sutích a vodou ovlivněných stanovištích pak byly navrženy náseky, obdobně jako v kategorii lesa hospodářského.

Podle získaných praktických zkušeností se jako hlavní obnovní způsob navrhuje

opět holoseč, ovšem maximální rozloha 2 ha je použita jen v odůvodněných případech, a např. při obnovním rozpracování větších a velkých smrkových porostů a jejich komplexů, kde hrozí nebezpečí škod větrem, dále při rozpracování porostů (vlození paseky) zevnitř, kdy kultura na malé ploše je příliš zastíněna ze všech stran okolním vysokým porostem, trpí nedostatkem světla (ve vyšších polohách i tepla) a pomalu odrůstá apod.

Ve větším rozsahu je použito menších holosečí dle stavu a stability porostu, sklonitosti terénu a stanoviště, neboť lépe vyhovují mysliveckým účelům. Tvar holosečí se navrhuje opět bez ohledu na dvojnásobnou porostní výšku, aby jejich plocení bylo ekonomické. Na podmáčených stanovištích a sutích se navrhuje mimo náseků i holoseče, hlavně je však třeba zohlednit externitu stanoviště menší velikosti holoseče. Všeobecně tato zásada platí i pro 7. vegetační stupeň.

V „Návrzích“ doporučované částečné ponechání hmoty na plánovaných holosečích s pasečným klidem se neosvědčilo, neboť v převážné většině byly tyto řediny vyvráceny větrem. Možnost ponechání hmoty na holoseči s pasečným klidem, která by se dotěžila až před zalesněním, se tedy prakticky nenavrhuje.

Podle toho, jak se podaří zvýšit úživnost mimo les i v lese (pro pastvu v noci a přes den), budou se zvětšovat lokality, kde smrk v přiměřené době a v dobrém stavu bude odrůstat bez plotu. Na těchto lokalitách pak bude možno ve větším rozsahu používat jemnějších obnovních prvků, např. dlouhých náseků, které i z hlediska úživnosti a provozu myslivosti jsou výhodnější.

7.4.13 Porosty s převládajícím bukem či bukové v nejvyšších polohách obory a pralesovitého charakteru

Z důvodů studijních, estetických, ochrany přírody, mysliveckých i úživnosti se ponechají přirozenému vývoji bez úmyslné těžby:

-buková ředina na hřebenu, tzv. Divadlo, pralesovité povahy v nadmořské výšce 1120-1150 m. n. m;

-bukový porost s příměsí smrku pralesovité povahy v nadmořské výšce 1100-1170 m. n. m, ve spodní části se starším bukovým nárostem z přirozené obnovy, 32 D4;

-pralesovitý zbytek smrku, buku a jedle na suti v nadmořské výšce 1080-1160, nepravidelně ředinovitý, většinou zarostlý v tyčovině.

7.4.14 Další zvláštnosti plánování a realizace hospodářských opatření v oboře

- a) Naléhavosti hospodářských opatření byly maximálně přizpůsobeny potřebám zvýšení příp. na určitých lokalitách udržení úživnosti a dosažení zajištěných kultur v přiměřené době. Při tom bylo dbáno na jejich lokální i celkovou závislost a podmíněnost.
- b) V oboře je nezbytné ročně dodržovat průmyslovou taxaci navrženou polesím a z ní vyplývající dodávky sortimentů.
- c) Z velkoškolky ročně dodávat polesí požadované dřeviny k zalesnění co do druhu, věku a jakosti a nepočítat s jejich zastupitelností (většinou mimo buk-klen).
- d) Nejsou vedeny přestárlé porosty a jejich urychlená likvidace.

7.5. Tabulka č. 12: Srovnání trofejových hodnot v letech 1995-2010

Rok		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Počet ulovených jelenů	I.věk.tř.	21	10	11	10	16	11	18	16
	II.věk.tř.	4	4	7	6	7	7	6	5
	III.věk.tř.	22	15	10	16	12	12	11	14
	Celkem	47	29	28	32	35	30	35	35
Průměrná bodová hodnota trofejí	I.věk.tř.	96,87	103,15	105,36	107,58	97,14	102,14	98,81	99,9
	II.věk.tř.	153,73	148,9	148,9	161,34	139,25	152,11	141,24	161,44
	III.věk.tř.	163,85	176,93	176,93	177,94	181,91	176,36	175,17	178,52
	Celkem	138,15	143,73	143,73	148,95	139,43	143,53	138,4	142,62
Počet medailových trofejí	Zlato					1			
	Stříbro	2	3	2	2	2	3	2	2
	Bronz	12	8	5	13	5	6	6	11
	Celkem	14	11	7	15	8	9	8	13

Rok		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Počet ulovených jelenů	I.věk.tř.	9	10	14	10	14	17	14	14
	II.věk.tř.	6	10	11	13	14	13	7	6
	III.věk.tř.	12	14	12	10	12	13	12	11
	Celkem	27	34	37	33	40	43	49	39
Průměrná bodová hodnota trofejí	I.věk.tř.	100	114,54	99,11	100,82	106,17	101,61	102,38	101,05
	II.věk.tř.	150,44	135,21	140,88	156,01	149,41	159,55	148,45	148,05
	III.věk.tř.	181,97	174,19	189,23	180,62	183,74	190,41	185,11	182,66
	Celkem	144,13	141,31	143,07	145,81	146,44	150,52	153,13	144,40
Počet medailových trofejí	Zlato	1					3		
	Stříbro	2		4	4	4	2	4	4
	Bronz	7	11	8	1	8	7	10	11
	Celkem	10	11	12	5	12			

7.6. Seznam fotografií

7.6.1 *Obrázek č. 2: Polesí Mlynářovice*

7.6.2 *Obrázek č. 3: Hlavní brána obory Boubín*

7.6.3 *Obrázek č. 4: Srovnání oplocené kultury a porostu, který je zvěří skousáván*

7.6.4 *Obrázek č. 5: Příklad umělé obnovy porostu v oboře*

7.6.5 Obrázek č. 6: Individuální ochrana proti zvěři klestem

7.6.6 *Obrázek č. 7: Příprava krmiva v mísírně*

7.6.7 *Obrázek č. 8: Pohled na mísírnu, jejíž část tvoří chladírna*

7.6.8 *Obrázek č. 9: Pastevní les*

7.6.9 *Obrázek č. 10: Říjiště*

7.6.10 *Obrázek č. 11: Zvěřní poličko*

7.6.11 *Obrázek č. 12: Krmeliště, v pozadí jelen, který již nasazuje paroží*

7.6.12 *Obrázek č. 13: Krmelec pro mladou zvěř*

7.6.13 *Obrázek č. 14: Stůl na jadrné krmivo- mačkaný oves*

7.6.14 *Obrázek č. 15: Boubínský potok*

7.6.15 *Obrázek č. 16: Myslivna W. Palečka*

